

Tate Au

Na Titiono Eigna Na Buka Iaani

A Jon, na mane vaovarongo nigna a Jisas, ke risoa na buka iaani. Kori vido ke risoa, imanea ke mono kori moumolu i Patmos kori Tahī Mediteranean. Mara Rom kena boa ngengeni me boi lubatia keda taveti au eigna kena bosi magnahaghinia imanea keda talu titionoa mua na Rorongo ke Toke eigna a Jisas.

Kori vido iangeni na King gna i Rom ke pukuni vaparara na komi tinoni kiloau eigna kena voututunia a Jisas Krai mena vele aua imanea vamua nidia na king. Jon ke rioriso vanira eigna ke magnahaghinia keda vaheta na ghaghanadia eigna kedana sokara ngasi kori nidia na voututuni. Kori buka iaani, imanea ke titiono eigna na komi fata keda tate mai tadia na komi vagougovui dani, kari haluhadi imanea ke velepuhira eigna a Jisas.

Kori buka iaani a Jon ke titionoa na komi fata na enjel a Jisas ke vetula itagna ke tateli aua. Sethe na fata ke tatelia aua, na komi to-toghale ke mono na ghaghana ikoradia. Na komi tinoni kiloau kori vido iangeni ke tangomana na thaothadoghara gna kari arahai tavogha kena boi tangomana nidia.

Sethe na maghavu kori buka iaani a Jon ke titionoa na namba vitu: na komi tinoni kiloau tadia e vitu na meleha, vitu na enjel, vitu na

tarunga, vitu na disi, vitu na mata, vitu na king, me vitu na kepi vunaghi. *

Toke kekeha velepuhi kori buka iaani ke vahotha na thaothadoghagna, ighita kati adoa na velepuhi ke nagho ikoragna. Na vunegna a Jisas Krai, a God keda heta pungusira nigna na komi thevuioka, haluhadi a Satan. Ma God keda hera na taba ke hutu tadia arahai kedana sokara ngasi kori nidia na vaututuni me ghieghilei jufu kori vagovugna. Jon ke magnaghinia na komi tinoni kiloau kena papara kori havidia kedana adoa a Krai keda agutu vanira na meleha mathangani, mi marea kedana mono duagna thovohaliu.

Na komi fata ke nagho kori buka iaani:

Na komi letasi vanira na komi tinoni kiloau tadia e vitu na meleha (1:1-3:22)

Na maimanihihiagna a God i popo (4:1-5:14)

Na pepa vivilohe ke mono e vitu na bali vavangasigna (6:1-8:5)

Vitu na tavuli (8:6-11:19)

Satan ke rihu pungusira na komi tinoni kiloau nigna God (12:1-14:20)

Vitu na vagougovui papara nigna a God (15:1-16:21)

---

* : Na ghaghana koragna na namba vitu, na hava ke pukuni tatapa. Na namba vitu ke mono na ghaghana iangeni koragna eigna a God ke vagovua na vavuhagna na maramagna tagna e vitu na dani. Vaghagna mua iangeni na namba salaghe rua kori buka iaani: salaghe rua na vikei, salaghe rua mara na vetula, me salaghe rua na hagetha. Na vunegna ke mono salaghe rua na vikei tadia mara Jiu, mi salaghe rua mara na vetula, na namba iangeni ke vaghagna na totoghalegna na komi tinoni nigna a God gougovu.

God ke diadikala nigna na komi thevuioka
(17:1-20:10)

Na Vagovui Fate keda Eia a God (20:11-15)

Na maramagna mathangani ma na maaloa
mathangani ma na Jerusalem mathangani
(21:1-22:21)

¹ Koragna na buka iaani ke mono na komi fata a God ke tatelia vania a Jisas Krai eigna keda titiono aua tadia nigna na komi tinoni agutu. A God ke tatelia vania na komi fata keda bosu hau me tate mai. Ma Krai ke vetula maia nigna na enjel eigna keda tateli aua na komi fata iraani itagua inau a Jon. Inau nigna na mane agutu a Krai.

² Ikeagaieni, inau ku titiono aua na rorongo ke mai taga a God ma na komi fata a Jisas Krai ke titiono vaniu, irangeni na komi fata ku reghia.

³ A God keda vatokera arahai kedana ijumia aua tadia na komi tinoni kiloau na buka iaani ke tatelia aua na hava keda mono mai ivughei valiha. Ma God keda vatokera mua arahai kedana rongovia mena leghua na komi fata kori buka iaani eigna na maghavu na komi fata iraani keda tate mai ke gharani mai ghohi.

*A Jon Ke Risoa Vanira Na komi Tinoni Kiloau
Kori Provins I Esia*

4-5 Inau a Jon ku risoa atu itamiu ighamu na komi tinoni kiloau tadia e vitu na meleha[†] kori provins i Esia. Inau ku tarai gi a God ma Jisas Kraiss me vitu na tarunga[‡] kena mono naghogna na sapei vunaghi nigna a God kedana vatokeghamu me kedana heghamu na soleana. A God ke mono i hau, me mono mua ikeagaieni, mi manea keda mono thovohaliu. Ma Jisas Kraiss ke tatelia aua hahalia na hava ke tutuni eigna a God. Imanea na vasikeigna na tinoni ke sokara tabiru kori thehe keda boi ghoi thehe mua, mi manea ke vunaghi pungusira na komi king kori maramagna.

Jisas ke dothovighita me vamamaluhaghita tadia na komi paluhada eigna kedana boi vunaghi pungusighita mua. Imanea ke vama-maluhaghita tagna na thehe ke eia kori ghaibabala.

⁶ Imanea ke vunaghi pungusighita vaghagna na king, me eighita gi ighita gougovu nigna na komi pris bali agutu vania a God a Tamagna. Ati kilothaba a Kraiss ke thaba vano me vunaghi pungusira na komi fata gougovu thovohaliu! Amen.

⁷ Oti vaovarongo mai! Jisas keda ghoi tabiru

[†] **1:4-5** “komi tinoni kiloau tadia e vitu na meleha” Koragna na buka Tate Au, kori vido Jon ke titionoa na namba vitu, imanea ke titionoa na fata ke pukuni tatapa. Na namba vitu ke mono na ghaghana iangeni koragna eigna a God ke vagovua na vavuhagna na maramagna tagna e vitu na dani. Na vunegna iangeni, na ghaghana koragna “na komi tinoni kiloau tadia e vitu na meleha,” na komi tinoni kiloau gougovu kori maramagna.

[‡] **1:4-5** “vitu na tarunga” Na ghaghana koragna vitu na tarunga, na Tarunga ke Tabu vamua.

mai tadia na komi parako, ma komi tinoni gougovu kedana reghia. Arahai kena jaia imanea kedana reghia mua. Ma na komi tinoni gougovu kori maramagna kena boi vaututunia imanea kori vido kena havi mua kedana dikahehe mena tangi heta eigna imanea. Iaani keda tate mai tutuni. Amen.

⁸ A Lod God ke velea, “Inau na A ma na Z, § na turughugna ma na vagovugna na komi fata gougovu. Inau ku mono i hau, mi keagaieni, mu kuda mono thovohaliu. Inau ku thaba vano!”

Jisas Krai Ke Tate Vania A Jon

⁹ Inau a Jon a kulamiu kori Krai. Ighita kati papara eigna a Jisas Krai ke vunaghi pungusia na havida, keana imanea ke vahetaghita eigna katida sokara ngasi. Imarea kena bou kori moumolu iso i Patmos eigna kena bosi magna-haghiniu kuda talu titionoa mua na haghoregna a God ma na rorongo eigna a Jisas Krai.

¹⁰ Tagna sina dani nigna a Lod, na Tarunga ke Tabu ke batua na ghaghanagu mu rongovia na ohai haghore i leghugu. Na ohai haghore iangeni ke heta vaghagna na ohagna na tavuli,

¹¹ me veleu, “O riso horua kori buka na hava ko reghia, gi o vetula vano tadia na komi tinoni kiloau kena mono tadia e vitu na meleha i Efesus, Smena, Pegamum, Taiatira, Sadis, Filadelfia mi Leodisia.”

---

§ 1:8 “A ma na Z” Kori haghore Grik, na Alfa ma na Omega. Kori alfabet nidia mara Grik, na ahagna vasikeigna na leta “Alfa” ma na ahagna vagovugna na leta “Omega.”

12 Kori vido ku rei tabiru eigna kuda reghia ahai ke haghore mai itagua, inau ku reghia e vitu na bali noenohegna na lui kena agutura kori gol.

13 Inau ku reghia na Dathei Tinoni* ke sokara hotaghidia. Imanea ke pokoa na poko ke teve ke jufu tagna na tataba naegna me vahaghea na thauthabe ke gol kori ragagna.

14 Na ulugna ma na sesehugna ke pura vaghagna na sesehugna na sip ba na sno. Ma na matagna ke vaghagna na beubethugna na joto.

15 Na naegna ke vaghagna na bras ke inge kori joto. Ma na haghoregna ke heta puala vaghagna na pohagna na gnoro hutu.

16 Kori lima madothogna imanea ke tangolia e vitu na vaitughu, ma na ghau ke vavanga rua thevugna ke au mai kori livogna.† Turughu kori langegna me horu kori luagna ke siasilada puala vaghagna na aho kori hotaghi dani.

17 Kori vido ku reghia imanea, inau ku kutu horu kori naegna vaghagna na tinoni ke thehe. Imanea ke tabou kori lima madothogna me veleu, “O saghoi mataghu! Inau na turughugna ma na vagovugna na komi fata gougovu.

18 Inau hiri imanea ke havi. I hau inau ku thehe kari ikeagaieni inau ku ghoi havi tabiru. Mi nau kuda talu havi ke hau me hau! Inau ku tangolia na komi kii kena heu na mana bali hangavia na melehadia arahai kena thehe eigna kuda vahavi tabirura.

---

* **1:13** “Dathei Tinoni” Reghia kori Diksonari † **1:16** “ghau ke vavanga rua thevugna” Iaani na totoghalegna na fate a Jisas keda eia kori haghoregna.

¹⁹ O risoa horua na komi fata ko reghia ikeagaieni ma na komi fata keda tate mai ivughei valiha.

²⁰ Inau kuda unuhia vanigho na ghaghana koragna e vitu na vaitughu ko reghia kori lima madothogu, me vitu na bali noenohegna na lui ke gol. Vitu na vaitughu, e vitu na enjel kena reireghira na komi tinoni kiloau kena mono tadia e vitu na meleha i Esia. Me vitu na bali noenohegna na lui ke gol, na komi tinoni kiloau kena mono tadia e vitu na meleha irangeni.

2

Na Letasi Vanira Na Komi Tinoni Kiloau I Efesus

¹ Gi na Dathei Tinoni ke veleu, “O risoa vanoa na letasi iaani tagna na enjel ke reireghia na komi tinoni kiloau i Efesus:

“Inau ku tangolia e vitu na vaitughu kori na lima madothogu mu taetaveti varihotaghidia e vitu na bali noenohegna na lui ke gol. Iraani nigua na komi haghore itamiu:

² “Inau ku adoa ghohi na komi fata gougovu koti eia. Inau ku adoa ighamu koti agutu heta moti sokara ngasi kori nimiu na vaututuni. Mu adoa mua ighamu koti sokara pungusira na komi tinoni kena dika. Kori vido kekeha tinoni kena mai mena veleghamu imarea mara na vetula, ighamu koti dodoro toetoke itadia moti reghi vaughithatha kena piapilau.

³ Na komi tinoni kena vaparaghamu eigna koti leghuu inau, kari ighamu koti boi jefehaghiniu. Ighamu koti sokara ngasi vamua.

⁴ “Kari tagna sina fata vamua inau ku boi totogo eimiu. Ikeagaieni ighamu oti boi pukuni dothoviu vaghagna i hau.

⁵ Oti togha tabirua na puhi koti taveti sania nimiu na dotho ke hutu vaniu. Tughua na hehemiu moti ghoi eia na komi fata ke toke koti eia i hau. Gi kotida boi tughua na hehemiu, inau kuda mai itamiu mu kuda hati aua nimiu na bali noenohegna na lui tagna ke mono.*

⁶ Kari sina fata koti eia ke vatotogou puala. Ighamu koti boi magnahaghinira na komi fata dika kena eia na boo kena leghua na velepuhi nigna a Nikolas. Inau huju, u boi magnahaghinia mua.

⁷ Na vunegna ighamu ke mono na kulimiu, oti rongovia na hava ke velea na Taruna ke Tabu tadia na komi tinoni kiloau. Arahai kedana sokara ngasi me jufu kori vagovugna, imarea kedana ghania na sagharogna na ghai i havi kori gnatha nigna a God.

Na Letasi Vanira Na Komi Tinoni Kiloua I Smena

⁸ “O risoa vanoa na letasi iaani tagna na enjel ke reireghia na komi tinoni kiloau i Smena:

“Inau na turughugna ma na vagovugna na komi fata gougovu. Inau ku thehe i hau mi keagaieni ku ghoi havi tabiru. Nigua na haghore itamiu iaani:

⁹ “Inau ku adoa ghohi ighamu koti papara moti kuma. Kari kori nimiu na vaututuni, ighamu oti boi kuma. Inau ku adoa mua

---

* **2:5** Na ghaghana koragna iaani, nidia na kiloau keda govu.

kekeha tinoni kena haghore diadikalaghamu. Toke imarea kena velea imarea na nigna na komi tinoni a God, imarea boi na nigna. Eigna imarea nigna na komi tinoni a Satan.

¹⁰ Oti saghoi mataghunia na papara ke gharani mai padaghamu ghohi. A Satan keda bora haghe kekeha itamiu kori vathe tatari bali pipilia nimiu na vaututuni. Ighamu kotida papara koragna salaghe na dani. Gi kotida sokara ngasi, toke imarea kedana vatheheghamu, inau kuda heghamu na havi ke teo na govugna.

¹¹ Na vunegna ighamu ke mono na kulimiu, oti rongovia na hava ke velea na Taruna ke Tabu tadia na komi tinoni kiloau. Arahai kedana sokara ngasi me jufu kori vagovugna, na varuai thehe ke teo na govugna keda boi vaparara.

Na Letasi Vanira Na Komi Tinoni Kiloau I Pegamum

¹² “O risoa vanoa na letasi iaani tagna na enjel ke reireghia na komi tinoni kiloau i Pegamum:

“Inau ke mono nigua na ghau ke vavanga rua thevugna. Iraani nigua na komi haghore itamiu:

¹³ “Inau ku adoa ighamu koti mono kori meleha ke vunaghi pungusia a Satan. Keana ighamu koti talu leghuu inau. Mi ghamu koti boi taveti sania nimiu na vaututuni itagua kori vido kena vathehea a Antipas eigna imanea ke titiono hahali eigu inau kori melehamiu ke vunaghi pungusira na komi tinoni a Satan.

¹⁴ “Kari inau ku boi totogo eimiu eigna kekeha fata. Kekeha tinoni itamiu kena leghua na velepuhi nigna a Balam. I hau a Balam

ke velepuhia a Balak na puhi bali batura na komi tinonidia Israel kori koakoa. A Balak ke velera e toke vamua gi kedana ghania na vanga kena havughaghi vanira na komi ngunguju. Me velera mua e toke vamua gi kedana nere duadia arahai kena boi ara taudia.

¹⁵ Mi kekeha tinoni itamiu kena leghua na velepuhi ke dika nigna a Nikolas. Nigna na velepuhi ke haga nanaba duagna na velepuhi nigna a Balam.

¹⁶ Oti tughua na havimiu ke koakoa. Gi kotida boi eia iangeni, e boi hau inau kuda mai itamiu mu kuda rihura arahai kena leghua na komi velepuhi piapilau iangeni tagna na ghau ke au mai kori livogu.

¹⁷ “Na vunegna ighamu ke mono na kulimiu, oti rongovia na hava ke velea na Taruna ke Tabu tadia na komi tinoni kiloau. Aarahai kedana sokara ngasi me jufu kori vagovugna, inau kuda hera ghadia na vanga ke horu mai i popo ke mono polo ikeagaieni.[†] Mi nau kuda hera siesikei na ghahira pura[‡] kena risoa

---

[†] **2:17** Kori vido mara Israel kena mono kori meleha ke gou koragna rua tutughu na vinogha, a God ke hera ghadia kori vanga ke horu mai i popo kena kiloagna ‘mana.’ Na ghaghana koragna ‘mana’, na komi fata ke toke a God ke taluhaghorea keda hera nigna na komi tinoni. [‡] **2:17** “ghahira pura” Na pukuni ghaghanagna ke vahothe na thaothadoghagna. Kori ghaghanadia kekeha tinoni, na ghahira pura bali lubatira arahai kena hatia sikei eigna kedana haghe kori hughuta nigna a God.

ghohi na ahadia ke mathangani[§] itadia. Ahai vamua keda hatia sikei na ghahira keda adoa na ahagna ke mono itagna. Teo ahai tavogha keda adoa.

Na Letasi Vanira Na Komi Tinoni Kiloau I Taiatira

¹⁸ “O risoa vanoa na letasi iaani tagna na enjel ke reireghia na komi tinoni kiloau i Taiatira:

“Inau a Dathegna God! Na matagu ke vaghagna na beubethugna na joto ma na naegu ke vaghagna na bras ke siasilada. Iraani nigua na komi haghore itamiu:

¹⁹ “Inau ku adoa na komi fata koti eia. Inau ku adoa eigna nimiu na dotho, nimiu na vaututuni, nimiu na komi agutu koti eia vaniu, ma na puhi koti sokara ngasi. Mu adoa mua na komi fata koti eira ikeagaieni ke toke vano tadia na komi fata koti eira i hau.

²⁰ “Kari tagna sina fata vamua inau ku boi totogo eimiu. Ighamu koti boi gigi aua itamiu na vaivine a Jesebel. Iia ke piapilau me velea iia na profet. Iia ke velepuhira me vajefera nigua na komi tinoni agutu eigna kedana nere duadia arahai kena boi ara taudia mena ghania na vanga kena havughaghi vanira na komi ngunguju.

[§] **2:17** “na ahadia ke mathangani” Na aha mathangani kori ghahira pura, na ahagna a Krai, ba God, ba na aha mathangani a God ke tughuniagna na tinoni bali tateli aua na puhigna ke mathangani. I hau a God ke eia iaani tagna a Ebrahim ma Jakob (reghia a Jenesis 17:5, 32:28).

21 Inau ku boi saisami na vaparagna eigna ku magnahaghinia iia keda tughua na havigna ke koakoa. Kari iia ke boi sasaa.

22 Na vunegna iangeni, inau kuda vapara iia ma arahai kena eia na komi puhi ke dika duagna.

23 Mi nau kuda vathehera arahai kena leghua nigna na velepuhi. Inau kuda eia iangeni eigna na komi tinoni kiloau kedana thaothadoghagna inau ku adoa na ghaghanadia ma na komi vanohehedua na komi tinoni gougovu. Inau kuda eia itamiu leghuagna na komi fata koti eia.

24 “Kekeha itamiu koti mono i Taiatira, ighamu koti boi leghua nigna na velepuhi ke dika a Jesebel. Moti boi adoa na velepuhi kena kiloagna na komi velepuhi ke polo nigna a Satan. Inau kuda boi veleghamu sa fata ke vahotha na leghuagna.

25 Sina fata kuda veleghamu vamua. Oti sokara ngasi kori nimiu na vaututuni me jufu kori dani inau kuda tabiru mai.

26 “Aarahai kedana sokara ngasi mena leghuu inau me jufu kori vagovugna, inau kuda hera na mana bali vunaghi pungusira na komi vike gougovu kori maramagna.

27-28 Inau kuda hera na mana ke vaghagna vamua na mana a Tamagu ke heu inau. Imarea kedana vunaghi pungusira na komi vike kori mana ke hutu me teo ahai keda tangomana na sokara pungusiagna na haghoredia. Inau kuda hera mua na vaitughu ke hadi mai kori pohai

thabota.*

²⁹ Na vunegna ighamu ke mono na kulimiu, oti rongovia na hava ke velea na Taruna ke Tabu tadia na komi tinoni kiloau.

3

Na Letasi Vanira Na Komi Tinoni Kiloau I Sadis

¹ “O risoa vano a na letasi iaani tagna na enjel ke reireghia na komi tinoni kiloau i Sadis:

“Inau ku tangolira e vitu na tarunga nigna a God me vitu na vaitughu. Iraani nigua na komi haghore itamiu:

“Inau ku adoa na komi fata koti eia. Na komi tinoni kena velea ighamu koti havi, kari inau ku adoa ighamu koti thehe.

² Oti rarai! Moti vaheta nimiu na vaututuni, eigna na ghati vaututuni iso ke talu mono mua itamiu, e haga thehe ghohi. Inau ku reghia na puhimiu mu adoa e boi pukuni jino kori matagna a God.

³ Saghoi havaghinia na velepuhi koti rongovia moti vaututunia i hau. Oti leghua na velepuhi iangeni moti tughua na havimiu ke koakoa. Gi kotida boi rarai, inau kuda mai bali vaparaghamu kori vido koti boi adoa, vaghagna vamua na mane bilau ke mai kori vido koti boi adoa.

⁴ “Kekeha itamiu ena boi vagarua nidia na pohe kori koakoa. Na komi tinoni irangeni, inau kuda vapipsisira kori pohe ke pura mi

---

* **2:27-28** “vaitughu ke hadi mai kori pohai thabota” Krai keda hera arahai kena sokara ngasi na vaitughu iaani bali tateli aua imarea kedana vunaghi pungusia na maramagna duagna.

marea kedana taveti duagu, eigna imarea kena nabadia kedana eia iangeni.

⁵ Aarahai kedana sokara ngasi me jufu kori vagovugna, imarea kedana pipisia na pohe ke pura. Mi nau kuda boi reoa na ahadia kori na buka i havi hau. Inau kuda veleagna a Tamagu ma na nigna na komi enjel imarea na nigua na komi tinoni.

⁶ Na vunegna ighamu ke mono na kulimiu, oti rongovia na hava ke velea na Taruna ke Tabu tadia na komi tinoni kiloau.

Na Letasi Vanira Na Komi Tinoni Kiloau I Filadelfia

⁷ “O risoa vanoa na letasi iaani tagna na enjel ke reireghia na komi tinoni kiloau i Filadelfia:

“Inau ku tabu mu tutuni. Inau ku tangolia na kii nigna a King Deved* me mono nigua na mana bali vunaghi pungusia na hughuta i popo. Kori vido inau ku hangavia na hagehagna na hughuta, teo ahai ke tangomana na bilakiagna. Mi kori vido inau ku bilakia, teo ahai ke tangomana na hangaviagna. Iraani nigua na komi haghore itamiu:

⁸ “Inau ku adoa na komi fata koti eia. Mi nau ku hangavia na hageha vanighamu me teo ahai ke tangomana na bilakiagna. Ighamu koti boi nagho kori melehamiu, keana ighamu koti leghua vamua nigua na velepuhi, moti boi velea ighamu oti boi nigua na komi vaovarongu.

---

* **3:7** “kii nigna a King Deved” Na kii iaani na totoghalegna na mana ke hutu ke mono tagna a King Deved i hau. Ikeagaieni a Kraisi ke mono nigna na mana ke hutu bali vunaghi pungusia na komi fata gougovu.

⁹ Oti reghia na hava kuda eia tadia na komi tinoni nigna a Satan. Imarea kena velea imarea kena nigna na komi tinoni a God kari ena boi na nigna. Inau kuda hurura eigna kedana mai torongaghi tuturu itamiu ghamu koti pukuni nigua na tinoni. Mi marea kedana adoa inau ku dothovighamu.

¹⁰ “Na vunegna ighamu koti leghua nigua na vetula bali sokara ngasi kori vido koti pada na vahotha, inau kuda sokara pungusighamu kori maghavu na papara hutu keda mai bali pipilira na komi tinoni kori maramagna.

¹¹ E boi hau gi inau kuda ghoi tabiru mai. Oti tatango ngasi tagna nimiu na vaututuni eigna teo ahai keda hati aua itamiu na taba inau kuda heghamu.

¹² “Arahai kedana sokara ngasi me jufu kori vagovugna, imarea kedana vaghagna na komi tupi kori nigna na vathe tabu nigua a God,[†] mi marea kedana mono ngengeni hahali. Inau kuda risoa kori tonodia na ahagna nigua a God, ma na ahagna nigna na meleha ke tabu.[‡] Iangeni na Jerusalem mathangani na nigua a God keda vetula horu maia i popo. Inau kuda risoa mua na ahagu mathangani kori tonodia.

¹³ Na vunegna ighamu ke mono na kulimiu, oti rongovia na hava ke velea na Taruna ke Tabu

---

[†] **3:12** “na komi tupi kori nigna na vathe tabu nigua a God” Na ghaghana koragna iaani, imarea kedana baubatu tadia na komi tinoni kiloau. [‡] **3:12** Na risoagna kori tonodia na ahagna a God ma na ahagna na meleha ke tabu i Jerusalem ke tatelia aua imarea na nigna a God mena tangomana na haghe kori meleha ke tabu iangeni.

tadia na komi tinoni kiloau.

Na Letasi Vanira Na Komi Tinoni Kiloau I Leodisia

¹⁴ “O risoa vanoa na letasi iaani tagna na enjel ke reireghia na komi tinoni kiloau i Leodisia:

“Inau ahai kena kilougna Amen, eigna inau ku titiono hahalia na haghoregna a God ma na komi fata gougovu ku velea ke tutuni. Ma na komi fata gougovu a God ke vavuhara kena turughu mai itagua. Iraani nigua na komi haghore itamiu:

¹⁵ “Inau ku adoa na komi fata gougovu koti eia. Ighamu koti boi ghaula moti boi vuvughu. Inau ku magnahaghinighamu kotida ghaula ba vuvughu.

¹⁶ Kari na vunegna ighamu koti kotho goe-goe, inau kuda purusughamu au kori livogu.

¹⁷ Ighamu koti velea koti pada rongo moti tonogna na komi fata koti magnahaghinia, kari oti boi thaothadoghagna na havimiu ke pukuni dika puala. E naba na komi tinoni kedana rarovighamu eigna kori matagna a God ighamu koti kuma moti soesole moti doa.

¹⁸ Iangeni na vunegna inau ku veleghamu eigna kotida mai itagua eigna kuda heghamu na hava koti boi tangomana na voliagna. Oti lubatiu eigna kuda vamamaluhaghamu tadia na komi paluhamiu. Oti eia iangeni eigna kotida padarongo kori havimiu duagna a God. Moti lubatiu eigna kuda heghamu na komi pohe ke pura moti pipisia eigna kotida boi maomamo na soesoleagna na tonomiu. Moti hatia mua itagua

na popoji bali tuduhiagna na matamiu eigna kotida reghi toetokea a God.

19 “Arahai ku dothovira, inau ku haghore heta vanira mu vajinora kori vido kena eia na fata ke dika. Ma na vunegna inau ku dothovighamu, inau ku haghore heta itamiu eigna kotida agutu heta bali tughura na komi puhimiu ke dika.

20 Oti vaovarongo mai! Inau ku sokara kori hagehagna na vathemu mu jaejathe. Gi koda rongovia na haghoregu mo hangavia na hageha vaniu, inau kuda haghe mai mi roghita koroda sakai vanga haidu.

21 “Arahai kedana sokara ngasi me jufu kori vagovugna, imarea kedana nohe duagu kori nigua na sapei vunaghi, vaghagna vamua inau ku sokara ngasi mu nohe duagna a Tamagu kori nigua na sapei vunaghi.

22 Na vunegna ighamu ke mono na kulimiu, oti rongovia na hava ke velea na Taruna ke Tabu tadia na komi tinoni kiloau.”

4

Na Maimanihihiagna A God I Popo

1 Leghugna na komi fata irangeni, inau ku rei vano mu reghia sina hageha ke hangavi ghohi kori hughuta i popo. Ma na ohai haghore ku kidi rongovia ghohi ke vaghagna na tavuli ke veleu vaghagna iaani, “O hadi mai eeni eigna kuda tatelia vanigho na hava keda tate mai leghugna iaani.”

² Kori vido vamua iangeni na Tarunga ke Tabu ke batua na ghaghanagu mu reghia na sapei vunaghi i popo ke nohe sina tinoni itagna.

³ Na tinoni iangeni, na dodorogna ke vaghagna e rua na ghahira ke siasilada puala kena kiloragna na jaspas ma na kanilian. Ma na pipiutu ke siasilada vaghagna na ghahira kena kiloagna na emarol ke kililia na sapei vunaghi.

⁴ E tutughu vati na sape bali nohe ke kililia na sapei vunaghi iangeni me tutughu vati na mara puhi kena nohe itadia. Imarea kena pipisia na pohe ke pura mena vahaghea na komi kepi vunaghi kena agutua kori gol.

⁵ Na onga ma na rete ke au mai tagna na sapei vunaghi. Me vitu na lui ke ghatha ke mono i naghogna na sapei vunaghi iangeni. Irangeni e vitu na tarunga nigna a God.

⁶ Mi naghogna na sapei vunaghi sina fata ke mono, na dodorogna ke vaghagna na kolo ke gnaghura me raraha vaghagna na gilasi.

Me vati na fata hutu ke haihavi kena sokara kililia na sapei vunaghi. Sethe na mata i nagho mi leghugna na tonodia.

⁷ Na vasikeigna na fata ke havi, na dodorogna ke vaghagna na laion. Na varuagna ke vaghagna na kau. Na vatolugna, turughu kori langeгна me horu kori luagna, vaghagna na tinoni. Ma na vavatigna, na dodorogna ke vaghagna na manuhutu ke thovo.

⁸ E vati na fata iangeni e ono na vuludia ma na tonodia ke vonu i mata me jufu horu saragna na vuludia. Bongi ma na dani imarea kena sale,

“Tabu, Tabu, Tabu, a Lod God ke thaba puala.
Imanea ke mono i hau, ikeagaieni, mi manea
keda mono thovohaliu.”

⁹ E vati na fata ke havi irangeni kena kilothaba
mena ghaghana bohea mena veletokea ahai ke
havi thovohaliu ke nohe tagna na sapei vunaghi.

¹⁰ Kori vido kena eia iangeni, tutughu vati na
mara puhi kena torongaghi tuturu horu mena
maimanihihia ahai ke havi thovohaliu. Imarea
kena boa horua nidia na kepi vunaghi naghogna
na sapei vunaghi mena velea,

¹¹ “Ighoe nimami a Lod, ma nimami a God.

Ighoe ko vavuhara mo vahavira na komi fata
gougovu eigna iangeni ke leghua nimua na
vanohehe.

Na vunegna iangeni, ighoe naba kitida kilo-
thabagho miti ghaghana bohegho eigna
nimua na mana.”

5

Jisas, Na Dathei Sip Ke Vurehea Na Pepa Viviloho

¹ Gi inau ku reghia na pepa viviloho kori lima
madothogna imanea ke nohe tagna na sapei
vunaghi. Na pepa viviloho kena risoa tagna rua
na thevugna me vitu na bali vavangasigna ke
mono itagna.

² Inau ku reghia mua sina enjel ke mana
puala ke haghore heta vaghana iaani, “Ahai ke

nabagna na hati auagna e vitu na bali vavangasigna na pepa viviloho eigna keda vurehea bali ijumia?”

³ Kari teo ahai i popo ba kori maramagna ba kori melehadia arahai kena thehe ke nabagna na vureheagna na pepa viviloho eigna kedana ijumia.

⁴ Inau ku tangi heta eigna ke vahotha puala na padagna sa tinoni ke nabagna na vureheagna na pepa viviloho bali ijumia.

⁵ Kari sikei itadia e tutughu vati na mane puhi ke veleu, “O saghoi tangi! Kari o reghia vamua. Ingengeni ke mono imanea ke thaba vano kori vikegna a Jiuda kena kiloagna “na laion nigna a Jiuda.” Imanea na naghoi vinahuhugna a King Deved. Imanea ke heta pungusira nigna na komi thevuioka me nabagna na hati auagna e vitu na bali vavangasigna na pepa viviloho eigna keda vurehea.

⁶ Gi inau ku dodoro vano mu reghia sina Dathei Sip* ke sokara naghogna na sapei vunaghi. Mara puhi me vati na fata ke havi ke mono sethe na mata kori tonodia kena mono kililia. Na Dathei Sip iangeni, na dodorogna vaghagna kena vathehea i hau. Me mono vitu na

---

* **5:6** “Dathei Sip” Kori Ol Testamen, God ke velera mara Jiu eigna kedana havughaghi vania na komi dathei sip me kekeha fata kaukagu mua bali talutavogha na komi paluhadia. Jon Siuvitabu ke kiloagna a Jisas na Dathei Sip eigna imanea ke mai kori maramagna eigna keda thehe vaghagna na havughaghi bali talutavogha na paluhadia na komi tinoni gougovu.

honagna† me vitu na matagna. Vitu na matagna, e vitu na tarunga nigna a God ke vetulara au ivei mi vei kori maramagna.

7 Na Dathei Sip ke vano me hatia na pepa vivilo ho kori lima madothogna na mane ke nohe tagna na sapei vunaghi.

8 Kori vido ke hatia na pepa vivilo ho, e vati na fata ke havi me tutughu vati na mane puhi, imarea kena torongaghi tuturu horu itagna na Dathei Sip. Imarea gougovu kena tangolia na kodili ma na disi kena agutura kori gol. Na komi disi ke vonu na ghaighubagha ikoradia, iangeni na nidia na komi tarai na komi tinoni nigna a God.

9 Mi marea kena salea na sale mathangani ke vaghagna iaani,

“Ighoe ko nabamu koda tangolia na pepa vivilo ho mo hati aua na bali vavangasidia. Eigna ighoe ahai kena vathehegho, mo volira na komi tinoni vania a God tagna na ghaughabuamu. Ighoe ko volira na komi tinoni tadia na komi vikei, ma na komi haghore, ma na komi moumolu kori maramagna.

10 Ighoe ko vunaghi pungusira vaghagna na king, mo eiragna gi kedana pris bali agutu vania nida a God. Mi marea kedana vunaghi pungusira na komi tinoni kori maramagna.”

---

† 5:6 “vitu na honagna” Tadia mara Jiu na honagna na fata kaukagu, na vaughithathagna na mana hutu.

¹¹ Inau ku talu dodoro mua mu rongovia sethe na mola i enjel kena sale. Imarea kena sokara kililira mara puhi me vati na fata ke hutu ke haihavi ma na sapei vunaghi.

¹² Imarea kena sale heta vaghagna iaani,
 “Na Dathei Sip kena vathehea i hau, e naba ighita katida kilothaba eigna imanea ke mana puala, me padarongo me heta me thaothadogha.

Ati ghaghana bohea mati kilothaba mati veletokea imanea!”

¹³ Gi inau ku rongovia na komi fata gougovu ke havi i popo mi thepa mi kori tahi, ma na komi tarunga kori melehadia arahai kena thehe, imarea kena sale vaghagna iaani,

“Ati veletoke hahalia ahai ke nohe kori sapei vunaghi ma na Dathei Sip. Ati kilothabara mati ghaghana bohera eigna koro mana puala.”

¹⁴ Vati na fata ke havi kena sokara kililia na sapei vunaghi kena velea, “Amen.” Me tutughu vati na mara puhi kena torongaghi tuturu horu mena maimanihihia a God ma na Dathei Sip.

6

Na Dathei Sip Ke Hati Aura Ono Na Bali Vavangasigna Na Pepa Viviloho

¹ Gi inau ku reghia na Dathei Sip ke hatia aua na vasikeigna na bali vavangasigna tadia e vitu na bali vavangasigna na pepa viviloho. Mu rongovia sikei tadia e vati na fata ke havi ke mono sethe na mata kori tonodia ke haghore, ma

na haghoregna ke vaghagna na gumu. Imanea ke velea, ‘Mai!’”

² Inau ku rei vano mu reghia na hos ke pura ke au mai, ma ahai ke nohe popogna ke tangolia na baghe. Imarea kena hea na kepi vunaghi mi manea ke taveti au vaghagna na soldia bali rihura nigna na komi thevuioka.

³ Kori vido na Dathei Sip ke hati aua na varu-agna na bali vavangasigna, inau ku rongovia na varuagna na fata ke havi ke velea, “Mai!”

⁴ Gi sina hos mua ke au mai, na hos ke mela. Ahai ke nohe popogna, a God ke hea na mana bali hati aua na soleana kori maramagna eigna na komi tinoni kedana veivaivatheheghi. Ma God ke hea imanea na ghau ke hutu.

⁵ Kori vido na Dathei Sip ke hati aua na vatolugna na bali vavangasigna, inau ku rongovia na vatolugna na fata ke havi ke velea, “Au mai!” Inau ku rei vano mu reghia na hos ke jongo. Ahai ke nohe popogna ke tangolia kori limagna na sikele bali sikelea na vanga.

⁶ Ma na ohai haghore ke au mai hotaghidia e vati na fata ke havi me velea vaghagna iaani, “O vadiadikalara na komi vanga eigna keda vahotha na voligna. Na komi tinoni kori maramagna kedana agutu sina dani doudolu bali voliagna sina disi flaoa ke iso. Keda boi rae toke na flaoa, imarea tangomana kedana volira e tolu na disi ke iso. Kari o saghoi diadikalara na komi ghai olev ma na komi ghai grep.”*

---

* 6:6 “grep” Reghia kori Diksonari

⁷ Kori vido na Dathei Sip ke hati aua na vavaterna na bali vavangasigna, inau ku rongovia na haghoregna na vavaterna na fata ke havi ke velea, "Mail!"

⁸ Inau ku rei vano mu reghia na hos, na kalagna ke vaghagna na tonogna na tinoni ke thehe. Na ahagna ahai ke nohe popogna, "Thehe." Ma na melehadia arahai kena thehe ke leghua. A God ke hera romara na mana bali vathehera sina thevugna[†] na komi tinoni kori maramagna. Romara tangomana koroda vathehera tagna na rihu, ma na rofo, ma na komi thagi vahaghi. Iromara tangomana koroda vathehera mua kori vetularagna na komi fata kaukagu ke asi.

⁹ Kori vido na Dathei Sip ke hati aua na valimagna na bali vavangasigna, inau ku reghia na olta ma na tarungadia arahai kena thehe ghohi kena mono saragna. Irangeni na tarungadia na komi tinoni kena vathehera eigna imarea kena vaututunia mena titiono aua na haghoregna a God.

¹⁰ Ma na komi tarunga irangeni kena haghore heta vaghagna iaani, "Lod God, ighoe ko mana puala. Ighoe ko tabu mo tutuni. Ingiha gi koda fatera na komi tinoni kori maramagna mo vaparara eigna kena vatheheghami?"

¹¹ Gi a God ke hera na komi tarunga irangeni na pohe pura ke teve me velera, "Oti pitu sina vido me ghieghilei jufu na maghavu imarea kedana vagovua na vatheheragna kekeha ara

---

[†] **6:8** "sina thevugna" Kori haghore Grik, 1/4 na komi tinoni kori maramagna.

kulamiu kiloau kena agutu vaniu.”

¹² Leghugna ku dorovia na Dathei Sip ke hati aua na vaonogna na bali vavangasigna, na agnu hutu ke kaikahi. Na aho ke jongo vaghagna na pohe ke jongo, ma na vula ke mela vaghagna na ghaughabua.

¹³ Na komi vaitughu kena sikili horu kori maramagna vaghagna na sagharogna na sa'au ke sikili kori vido ke mai na ghuri ke hutu.

¹⁴ Na maaloa ke viviloho vaghagna na matha me taveti au tagna ke mono, ma na komi suasupa ma na komi moumolu kena riu tagna kena mono.

¹⁵ Gi na komi king kori maramagna, ma na mara puhi, ma na komi vunaghidia mara na soldia, ma arahai kena padarongo, ma arahai kena thaba, ma na komi tinoni seka, ma na komi tinoni kena boi seka, imarea iraani kena polo tadia na komi luma mi tadia na komi ghahira hutu tadia na komi suasupa.

¹⁶ Imarea kena haghore heta vanira na komi suasupa ma na komi ghahira vaghagna iaani, “Oti sikili mai itamami moti pologhami tagna imanea ke nohe kori sapei vunaghi moti pologhami mua tagna na dikatagna na Dathei Sip!

¹⁷ Eigna rodia na maghavu bali vaparaghami ke jufu mai ghohi me teo ahai ke tangomana keda sokara pungusia.”

7

*Imarea Kena Vaughithathara Na Komi Tinoni
Nigna A God*

¹ Leghugna iangeni inau ku reghia e vati na enjel kena sokara tadia e vati na kujukugna na maramagna. Imarea kena vasotoa e vati na ghuighuri kori maramagna eigna teo sa ghuri keda ghuighuri mai kori thepa ba kori tahi ba tadia na komi ghai.

² Ma God ke hera mua na mana bali vadi-adikala na thepa ma na tahi. Gi inau ku reghia sina enjel mua ke mai tagna na vido ke sogala hadi na aho, imanea ke kaikaliti bali vaughithathara na komi tinoni tagna na vaughithatha nigna a God ke havi. Imanea ke haghore heta vanira e vati na enjel vaghagna iaani,

³ “Oti saghoi lubati vano a na ghuri eigna keda diadikala na thepa ba na tahi ba na komi ghai miti ghieghilei boa na vaughithatha nigna a God tagna na langedia nigna na komi tinoni agutu.”

⁴ Gi ena veleu engiha na tinoni kena boa na vaughithatha kori langedia: sikei na hathangatu rua tutughu me vati na togha tinoni tadia na komi vikediala mara i Israel.

⁵ Salaghe rua na togha tagna na vikegna a Jiuda, salaghe rua na togha tagna na vikegna a Ruben, salaghe rua na togha tagna na vikegna a Gad,

⁶ salaghe rua na togha tagna na vikegna a Aser, salaghe rua na togha tagna na vikegna a Naftali, salaghe rua na togha tagna na vikegna a Manase,

⁷ salaghe rua na togha tagna na vikegna a Simeon, salaghe rua na togha tagna na vikegna a Livai, salaghe rua na togha tagna na vikegna a Isaka,

⁸ salaghe rua na togha tagna na vikegna a

Sebiulan, salaghe rua na togha tagna na vikegna a Josep, me salaghe rua na togha tagna na vikegna a Benjamin.

Na Mavitu Ke Sethe Kena Maimanihihia A God

⁹ Leghugna iangeni, inau ku reghia na mavitu ke sethe, teo ahai keda ijumira. Na komi tinoni iraani kena mai tadia na komi vikei gougovu, ma na komi haghore gougovu, ma na komi moumolu gougovu kori maramagna. Imarea kena sokara naghogna na sapei vunaghi ma na Dathei Sip. Imarea kena pipisi kori pohe ke teve ke pura mena tangolia na komi ghabagna na tubo kori limadia.

¹⁰ Imarea kena ghuu heta, “Nida a God ke nohe tagna na sapei vunaghi ma na Dathei Sip, iromara koro vahavighita!”

¹¹ Na komi enjel gougovu kena sokara kililia na sapei vunaghi me tutughu vati na mane puhi me vati na fata ke havi. Imarea kena torongaghi tuturu mena pogho horu naghogna na sapei vunaghi mena kilothaba a God.

¹² Imarea kena velea,
 “Amen! Nimami a God, ighami kiti kilothabagho
 miti abe hadigho miti veletokegho miti
 ghaghana bohegho
 eigna na thaothadogha ma na mana ma na heta
 keda mono itamua hahali! Amen.”

¹³ Gi sikei tadia e tutughu vati na mane puhi ke huatiu, “Arahai na komi tinoni iraani kena pipisi kori pohe ke pura na? Ivei kena kalasu mai?”

¹⁴ Inau ku haghore tughua, “Mane puhi, ighoe vamua ko adoa.”

Mi manea ke veleu, “Iraani na komi tinoni kena sokara ngasi kori nidia na vaututuni tadia na komi dani na komi tinoni ke pukuni vaparara. Nidia na pohe ke pura ikeagaieni eigna imarea kena wasira kori ghaughabuagna na Dathei Sip.

¹⁵ Iangeni na vunegna imarea kena sokara naghogna na sapei vunaghi nigna a God mena maimanihihia kori bongi ma na dani kori vathegna ke tabu. Ma ahai ke nohe tagna na sapei vunaghi keda mono duadia me reireghira.

¹⁶ Teo kedana ghoi rofo ba ghoi langasa mua. Na aho ma na komi fata ke vuvughu teo kedana vaparara.

¹⁷ Eigna na Dathei Sip ke mono naghogna na sapei vunaghi keda reireghi tokera vaghagna na tinoni ke reireghia nigna na komi sip. Imanea keda batura vano tadia na komi fufutu i bea ke hea na havi. Ma God keda havula aua na bea ke lulu kori matadia, me teo kedana dikahehe mua.”

8

Na Dathei Sip Ke Hati Aua Na Vavitugna Na Vavangasigna

¹ Kori vido na Dathei Sip ke hati aua na vavitugna na vavangasigna na pepa vivilohe, imarea gougovu kena mono i popo kena mono bughoro sina thevu i aoa.

² Gi inau ku reghia e vitu na enjel kena sokara naghogna a God, mi manea ke hera siesikei na tavuli.

³ Sina enjel mua ke mai me sokara hilighagna na olta ke mono naghogna na sapei vunaghi.

Imanea ke tangolia na disi ke gol bali boa na ghaighubagha ikoragna. Sethe na ghaighubagha imarea kena hea bali talu haidua duagna na komi tarai nidia na komi tinoni nigna a God. Gi na enjel iangeni ke rote horua na ghaighubagha popogna na olta ke gol me pughulia.

⁴ Turughu kori olta ke mono na enjel, na ahugna na ghaighubagha ma na komi tarai nidia na komi tinoni nigna a God ke hadi i popo tagna a God.

⁵ Ma na enjel ke vavonua na disi ke gol tagna na joto kori olta me soni horua tagna na maramagna. Gi e onga me rete me agnu.

E Vati Na Enjel Kena Ifua Nidia Na Tavuli

⁶ E vitu na enjel kena tangolia e vitu na tavuli kena kaikaliti na ifuagna nidia na tavuli.

⁷ Na vasikeigna na enjel ke ifua nigna na tavuli, ma na komi viovidogna na ais ma na joto ke jotha duagna na ghaughabua ke rote horu kori maramagna. Me vajurua sina vidogna na thepa hutu ma na komi ghai ma na komi buburu gogovu ikoragna.*

⁸ Na varuagna na enjel ke ifua nigna na tavuli, ma na fata vaghagna na suasupa hutu ke beubethu ke sikili horu kori tahi. Ma na thevugna na tahi ke vuhai ghaughabua.†

⁹ Sethe na fata kena haihavi kori tahi kena thehe, me sethe na vaka kena dika.‡

---

* **8:7** Kori haghore Grik, 1/3 na thepa me 1/3 na komi ghai ke juru. † **8:8** Kori haghore Grik, 1/3 na tahi ke vuhai ghaughabua.

‡ **8:9** Kori haghore Grik, 1/3 na komi fata kori tahi kena havi kena thehe me 1/3 na komi vaka kena dika.

¹⁰ Na vatolugna na enjel ke ifua nigna na tavuli, ma na vaitughu hutu ke beubethu vaghagna na jekolo ke sikili horu kori maaloa. Na vaitughu iangeni ke sikili horu tadia na komi bea ma na komi futu ke sethe kori maramagna. §

¹¹ Na ahagna na vaitughu iangeni “Aha” ma na komi bea ke sikili horu na vaitughu iangeni itadia kena aha. Me sethe na tinoni kena thehe eigna kena kouvia na bea ke aha puala.

¹² Na vavatigna na enjel tadia e vitu na enjel ke ifua nigna na tavuli me sina vidogna na aho me sina vidogna na vula ke puni. Me sethe na vaitughu mua kena boi raraha.* Na vunegna iangeni, e vati na aoa kori dani me vati na aoa kori bongi ke puni puala.

¹³ Gi inau ku tada hadi mu reghia na manuhutu ke thovo hadi popo vavaho. Ma na manuhutu ke haghore heta vaghagna iaani, “Dika, Dika! Kori vido e tolu na enjel mua kedana ifua nidia na tavuli, na hava keda padara na komi tinoni kori maramagna keda dika vano!”

9

Na Valimagna Na Enjel Ke Ifua Nigna Na Tavuli

---

§ **8:10** Kori haghore Grik, na vaitughu hutu ke sikili horu tadia 1/3 na komi bea ma na komi futu kori maramagna. * **8:12** Kori haghore Grik, 1/3 na aho ma na vula ma na komi vaitughu ke puni.

¹ Na valimagna na enjel ke ifua nigna na tavuli, mu reghia sina waitughu* ke sikili horu mai i popo me horu kori maramagna. A God ke hea na waitughu na kii bali hangavia na hagethagna na lodu i papara ke teo na kokotogna.

² Kori vido na waitughu ke hangavia na lodu, na ahu ke vaghagna na ahugna na joto ke hutu puala ke au mai. Na ahu ke peotia na rarahagna na aho ma na maramagna ke puni.

³ Gi sethe na cheche kena thovo au kori ahu mena horu mai kori maramagna. A God ke hera na komi cheche na mana bali ghaghathati vaghagna na idogna na liva.

⁴ A God ke velera na komi cheche gi kedana saghoi diadikala na buburu ma na komi ghai ma na komi fata ke kotu kori thepa. Kari e velera gi kedana vaparara vamua arahai kena boi mono na vaughithatha nigna a God kori langedia.

⁵ Imanea ke boi lubatira na vatheheragna na komi tinoni, kari e lubatira vamua eigna kedana vaparara koragna e lima na vula. Na papara ke vahaghitira na komi tinoni ke vaghagna na ghaghathatigna na idogna na liva.

⁶ Koragna lima na vinogha irangeni, na komi tinoni kedana hiroa na puhi bali vathehera ghehedia kari teo kedana pada sa puhi. Imarea kedana magnahaghinia puala na thehe, kari teo kedana thehe.

⁷ Na komi cheche irangeni, na dodorodia ke vaghagna na komi hos kena kaikalitira bali rihu.

---

* **9:1** "waitughu" Mara i hau kena ghaghana na waitughu, na fata ke havi vaghagna na enjel. Da na waitughu iaani a Satan ba sina nigna na enjel ke dika (Reghia a Luk 10:18).

Imarea kena vahaghea kori uludia na fata ke vaghagna na kepi vunaghi ke gol. Na dodordia turughu kori langedia me horu kori luadia ke vaghagna na tinoni.

⁸ Na sesehudia ke teve vaghagna na sesehudia na koi vaivine, ma na keidia ke vaghagna na keidia na komi laion.

⁹ Imarea kena poko pungusia na ragadia tagna na poko rihu kena agutua kori aian. Na tai-tangigna na vuludia ke vaghagna na raghegna na komi hos kori vido kena kiaria na komi sape bali rihu.

¹⁰ Na iighudia ke vaghagna na iighugna na idogna na liva, ma nidia na mana bali vaparara na komi tinoni koragna lima na vula ke mono kori iighudia.

¹¹ Na nidia na king na komi cheche na enjel ke dika ke reireghia na lodu i papara ke teo na kokotogna. Na ahagna imanea kori haghoredia mara Jiu, Abadon. Mi kori haghoredia mara Grik, Apolion. Na ghaghanagna e rua na aha iraani, "Ahai ke geogenora na komi fata."

¹² Vasikeigna na fata ke dika ke govu ghohi, kari e rua mua na fata ke dika keda mai kori vido e rua mua na enjel koroda ifua rodia na tavuli.

Na Vaonogna Na Enjel Ke Ifua Nigna Na Tavuli

¹³ Gi na vaonogna na enjel ke ifua nigna na tavuli, mu rongovia na ohai haghore ke au mai tagna vati na kujukugna na olta ke gol ke mono naghogna a God.

¹⁴ Na ohai haghore iangeni ke veleagna na vaonogna na enjel, "O lubati mamaluhara e vati

na enjel kena tarira kori ghaghireigna na bea hutu i Iufretis.”

¹⁵ Mi manea ke lubati mamaluhara. Hau puala ghohi imarea kena mono kaikaliti mena pitua vamua na aoa, na dani, na vula, ma na vinogha iaani. Imarea kena mono kaikaliti bali vathehera sina thevugna na komi tinoni kori maramagna.†

¹⁶ Inau ku rongovia engiha na haidugna nidia na soldia kena hahaghe tadia na komi hos. Nabagna e rua na hathangatu i mola.

¹⁷ Inau ku reghia na komi soldia kena hahaghe tadia na komi hos. Na poko rihu kena pokoagna na raghadia, na dodordia ke mela vaghagna na joto, me bulou me ngonge. Na uludia na komi hos ke vaghagna na uludia na komi laion. Ma na joto, ma na ahu, me sikei thagi ghahira ke beubethu ke au mai kori livodia.

¹⁸ Sina thevugna na komi tinoni kori maramagna kene thehe‡ eigna e tolu na papara hutu ke au mai kori livodia na komi hos; na joto, na ahu, ma na komi ghahira ke beubethu.

¹⁹ Na managna na komi hos ke mono kori livodia ma na iighudia. Na iighudia ke vaghagna na poli ke ghaghathati mena tangomana na vadiadikalaragna na komi tinoni.

²⁰ Keana na komi tinoni kena boi thehe tadia na komi papara iraani, imarea kena boi tughua na havidia ke koakoa. Imarea kena talu maimanihihia vamua na komi tidatho ma na komi ngunguju. (Keana na komi ngunguju kena boi dodoro ba rorongo ba haohaghore, eigna

† 9:15 Kori haghore Grik, 1/3 na komi tinoni kori maramagna.

‡ 9:18 Kori haghore Grik, 1/3 na komi tinoni kori maramagna.

imarea kena agutura kori gol, ma silva, ma bras, ma na ghahira, ma na ghai.)

²¹ Mena boi tughua na havidia ke koakoa vaghagna na thabu tinoni, na eiagna na komi thagi tiatidatho ke dika, na nere duadia arahai kena boi ara taudia, ma na bilau.

10

Sina Enjel Ke Velea Aua Nigna Na Toatogha a God keda Tate Mai

¹ Gi inau ku reghia sina enjel mua ke mana puala ke horu mai i popo. Na parako ke oopoa, ma na pipiutu ke mono popogna na ulugna. Turughu kori langegna me horu kori luagna ke siasilada vaghagna na aho, me rua na naegna ke vaghagna na tupi hutu ke beubethu.

² Kori limagna, imanea ke tangolia sina pepa vivilohe iso ke vurehe ghohi eigna keda ijumia. Imanea ke sokara na nae madothogna popogna na tahi ma na nae toigna popogna na thepa.

³ Imanea ke ghuu heta vaghagna na ngurugna na laion ke dikatagna. Kori vido ke ghuu heta, e vitu na gumu kena haghore tughua.

⁴ Inau ku haga risoa na hava ke velea e vitu na gumu, kari sina ohai haghore ke horu mai i popo me veleu, "Saghoi veleagna ahai na hava ke velea e vitu na gumu, mo saghoi risoa."

⁵ Ma na enjel ke sokara sina naegna kori tahi, mi sikei kori thepa ke tuhu hadi na lima madothogna i popo bali eia na taluhaghore.

⁶ Me taluhaghore kori ahagna a God ke mono thovohaliu me vavuha na maaloa, ma na thepa,

ma na tahi, ma na komi fata gougovu ke mono ikoradia. Na enjel ke taluhaghore vaghagna iaani, "God keda boi pitu mua."

⁷ Kori vido na vavitugna na enjel keda ifua nigna na tavuli, na hava ke toatogha a God i hau keda tate mai. Ma na nigna na toatogha ke mono polo i hau keda tate mai vaghagna vamua a God ke velera nigna na komi tinoni agutu, mara na profet."

⁸ Gi na ohai haghore i popo ku rongovia ghohi ke ghohi veleu mua, "O vano mo hatia na pepa vivilohe ke vurehe ghohi kori limagna na enjel ke sokara sikei na naegna kori tahi mi sikei na naegna kori thepa."

⁹ Kori vido inau ku vano mu kaea na pepa vivilohe iangeni taga na enjel, imanea ke veleu, "O hatia mo ghania. Kori livomu, na pepa vivilohe keda mugna vaghagna na kothogna na mijua. Keana kori vido koda sonovia, na kolamu keda vavahaghiti."

¹⁰ Inau ku hatia na pepa vivilohe iso kori limagna na enjel mu ghania. E mugna vaghagna na kothogna na mijua kori livogu, kari kori vido ku sonovia, na kolagu ke vavahaghiti.

¹¹ Gi na enjel ke veleu, "O talu titionoa thovohaliu na hava keda padara na komi tinoni tadia na komi vike, ma na komi haghore, ma na komi moumolu. Mo titionoa mua na hava keda padara na komi king."

11

God Ke Vetula Maia E Rua Na Nigna A Profet

¹ Sina enjel ke heu mai na vidoi ghai bali maki me veleu, "O vano mo makia na Vathe ke Tabu nigna a God ma na olta, mo ijumira na komi tinoni kena tarai ngengeni.

² Kari o saghoi makia na lalaba ke hutu i kosi. Eigna na vido iangeni, a God ke hera arahai kena boi nigna na komi tinoni. Imarea kedana vunaghi pungusia Jerusalem rua tutughu me rua na vula.

³ Kari koragna sina togha rua na hathangatu me tolu tutughu na dani* irangeni, inau kuda vetula e rua nigua na profet bali titiono aua nigua na haghore. Romara koroda pipisia na pohe jongo ke vaghagna na duku bali tateli aua romara koro dikahehe."

⁴ E rua na profet iaani, romara hiri e rua na ghai olev† me rua na lui ke sokara naghogna a Lod ke vunaghi pungusia na maramagna.

⁵ Gi keda haga vadiadikalara sa rodia na thevuioka, na joto keda au mai kori livodia me vathehea. Tutuni. Iangeni na hava keda padara arahai kena haga vadiadikalara.

⁶ Me mono rodia na mana bali vateoa na uha tadia na komi maghavu koro titiono na haghoregna a God. Moro mono rodia na mana bali tughua na bea me vuhai ghaughabua. Kori vido romara koro magnahaghinia, tangomana koroda eia na papara ke sethe bali vaparara na komi tinoni kori maramagna.

---

* **11:3** Sina togha rua na hathangatu me tolu tutughu na dani ke nanaba vamua e rua tutughu me rua na vula kori 11:2. Me nanaba mua e tolu na vinogha me ono na vula kori 12:14. † **11:4** Reghia a Sekaraia 4:1-14.

⁷ Kori vido e rua na profet koroda vagovua rodia na titono, sina fata kaukagu ke hutu me asi keda au mai kori lodu i papara ke teo na kokotogna me rihura me vathehera romara.

⁸ Na tonodia kedana mono kori hanganagna na meleha hutu i Jerusalem tagna kena tupipuhia rodia a Lod kori ghaibabala. Na komi tinonidia na meleha iangeni, imarea kena sokara pungusia a God vaghadia na komi tinoni tadia e rua na meleha i Sodom mi Ijip.

⁹ Koragna tolu na dani me sikei na vidoi dani, na komi tinoni tadia na komi vike gougovu, ma na komi haghore gougovu, ma na komi moumolu gougovu kori maramagna kedana rei vano tadia e rua na profet iangeni koro thehe ghohi. Kari imarea kedana boi lubatira sa tinoni gi kedana gilura.

¹⁰ Na komi tinoni kori maramagna kedana totogo puala. Imarea kedana tughu vaoli nidia na fata dotho varihotaghidia eigna e rua na profet koro pukuni vaparara koro thehe ghohi.

¹¹ Keana, leghugna tolu na dani me sikei na vidoi dani, a God ke ghoi hera na aheahe moro ghoi havi tabiru kori thehe. Romara koro sokara hadi ma arahai kena reghira kena mataghu nidia puala.

¹² Gi romara koro rongovia na ohai haghore i popo ke haghore heta vanira vaghagna iaani, “Oro hadi mai eeri.” Gi kori vido rodia na komi thevuioka kena dodoro, romara koro vula hadi i popo kori parako.

¹³ Kori vido vamua iangeni, na agnu hutu ke

agnu. Sina thevugna na meleha iangeni ke reo,‡ me vitu na toghai tinoni kena thehe. Arahai kena talu havi mua, imarea kena mataghu mena vele aua a God ke mono i popo ke thaba puala.

14 E rua na fata ke dika ke govu, kari na vatolugna na fata ke dika ke gharani mai ghohi.

Na Vavitugna Na Enjel Ke Ifua Nigna Na Tavuli

15 Na vavitugna na enjel ke ifua nigna na tavuli mu rongovia na komi ohai haghore ke haghore heta i popo. Imarea kena velea, “Nida a Lod God ma ahai ke vahia eigna keda a Vahavi, iromara koro mono rodia na mana bali vunaghi pungusia na maramagna. Ma God keda vunaghi pungusia thovohaliu.”

16 E tutughu vati na mara puhi kena nohe tadia na komi sapei vunaghi naghogna a God kena torongaghi tuturu mena pogho horu kori thepa mena maimanihihia.

17 Imarea kena velea,

“Lod God ighoe ko thaba vano. Ighoe ko mono ghohi i hau mo talu mono ikeagaieni.

Ighami kiti veletokegho eigna ighoe ko tatelia nimua na mana mo turughu na vunaghi pungusiragna na komi tinoni gougovu.

18 Na komi tinoni kena boi vaututunigho kena dikatadia itamua,

kari e jufungia ghohi na maghavu koda tatelia na dikatamua.

Ikeagaieni na maghavu ighoe koda fatera arahai kena thehe ghohi

---

‡ 11:13 Kori haghore Grik, 1/10 na meleha iangeni ke reo.

ma na maghavu bali hera na taba nimua na komi profet ke agutu vanigho,
 ma nimua na komi tinoni gougovu kena ghaghana bohegho,
 toke imarea na komi naghoi tinoni ba teo.
 Mi keagaieni na maghavu ighoe koda diadikalara arahai kena vathehera na komi tinoni nigna a God kori maramagna.”

¹⁹ Gi imarea kena hangavia na hagehagna na Vathe ke Tabu nigna a God i popo mu reghia na Boks gna na Taluhaghore Haehathe. § Kori vido iangeni, inau ku reghia na onga mu rongovia na rete. Ma na agnu ke kahia na thepa ma na komi viovidogna na ais ke rote horu mai i popo.

12

Na Dregon Ke Magnahaghinia Keda Vathehea Dathegna Na Vaivine

¹ Sikei na vaughithatha hutu ke tate mai kori maaloa. Inau ku reghia sina vaivine, na pohegna na aho. Saragna na naegna ke mono na vula. Iia ke vahaghea na kepi vunaghi ke mono salaghe rua na vaitughu itagna.

² Iia ke vahaghi na hotaghigna me ghuu heta eigna ke haga vahua a dathegna.

³ Gi sina vaughithatha mua ke tate au mai kori maaloa. Inau ku reghia sina dregon hutu me mela. E vitu na ulugna me salaghe na honagna.

---

§ **11:19** Na Boksgna na Taluhaghore Haehathe, na vaughithatha a God ke mono duadia nigna na komi tinoni, mara i Israel.

Ma na kepi vunaghi ke mono tadia e vitu na ulugna.

⁴ Kori iighugna, na dregon ke hathatano haidura sina thevugna na komi vaitughu* me sonira horu kori maramagna. Govu, gi e sokara naghogna na vaivine eigna ke magnahaghinia keda ghania a dathegna kori vido ke vahua.

⁵ Na vaivine iangeni ke vahua na gari mane ma God ke saisami hati hadia imanea itagna me vanohea kori nigna na sapei vunaghi. Na gari mane iangeni keda vunaghi pungusira na komi meleha gougovu kori maramagna kori mana ke hutu.

⁶ Ma na vaivine ke ghogho vano kori meleha ke gou tagna ke kidi kaikalitia vania a God. Ingengeni a God keda reireghia koragna sikei na togha, rua na hathangatu me tolu tutughu na dani.

Imarea Kena Soni Aua Satan I Popo

⁷ Gi na rihu hutu ke turughu kori hughuta i popo. Na naghoi enjel, Maikol, duagna nigna na komi enjel kena rihura na dregon duagna nigna na komi enjel.

⁸ Kari na dregon ma na nigna na komi enjel kena boi naba, ma a Maikol ma nigna na komi enjel kena heta pungusira. Turughu kori vido iangeni, na dregon ma nigna na komi enjel kena boi mono ghua i popo.

⁹ Imarea kena soni horura na dregon hutu ma nigna na komi enjel kori maramagna. Na dregon iangeni, na poli ke mono i hau kena kiloagna a

---

* **12:4** Kori haghore Grik, 1/3 na komi vaitughu

Satan. Imanea ke pilaunira na komi tinoni kori maramagna eigna kedana eia na koakoa.

¹⁰ Gi inau ku rongovia na haghore hutu ke haghore mai i popo vaghagna iaani,

“Ikeagaieni nida a God ke vahavighita me tatelia ke mono nigna na mana bali vunaghi pungusira na komi tinoni vaghagna na king.

Ma a Vahavi a God ke vahia ke tateli aua imanea ghehegna ke mono nigna na mana

bali vunaghi pungusira na komi fata gougovu.

Eigna imarea kena soni aua ghohi a Satan kori hughuta i popo.

Iangeni hiri imanea ke sokara naghogna a God me torora ara kulada kiloau hahali.

¹¹ Kari ara kulada kena heta pungusia a Satan eigna kena vaututunia na theheagna na Dathei Sip ke hatia aua na paluhadia

mena titiono a na Rorongu ke Toke.

Imarea kena sasaa kedana thehe eigna a God.

¹² Na vunegna na komi fata irangeni, ighamu koti mono i popo oti totogo.

Kari rarovighamu ighamu koti mono kori maramagna

mi ghamu koti mono kori tahi.

Eigna imarea kena soni horua ghohi a Satan kori maramagna.

Imanea ke dikatagna puala eigna ke adoa keda boi mono hau.”

¹³ Kori vido na dregon ke reghi vaughithatha imarea kena soni horua kori maramagna,

imanea ke pajia na vaivine ke eu vahua a dathegna mane.

¹⁴ Kari a God ke hea na vaivine e rua na vulugna vaghagna na vulugna na manuhutu eigna keda thovo vano kori meleha ke kaikaliti vania kori meleha ke gou. Ingengeni imanea keda reireghia me sokara peoa tagna na dregon koragna tolu na vinogha me ono na vula.

¹⁵ Gi na dregon ke purusu aua na bea kori livogna vaghagna na bea hutu eigna keda thavia na vaivine.

¹⁶ Kari na thepa ke hathea na vaivine me hangavia na livogna me kouvia na bea ke purusu aua na dregon.

¹⁷ Na dregon ke dikatagna puala tagna na vaivine me turughu na rihu hutu itadia ara dathegna. Imarea irangeni na komi tinoni kena leghua na hava ke velea a God ma na komi velepuhi nigna a Jisas.

Na Fata Kaukagu Ke Asi Ke Au Mai Kori Tahī

¹⁸ Ma na dregon ke taveti vano kori tahi me sokara kori lilihi.

13

¹ Inau ku reghia sina fata kaukagu hutu ke asi ke au mai kori tahi. E vitu na ulugna me salaghe na honagna. Me salaghe na kepi vunaghi ke mono tadia na komi honagna. Mi tadia na komi ulugna ke mono na komi aha ke velehouhorua a God.

² Na dodorogna na fata kaukagu iangeni vaghagna na lepad, kari na naegna vaghagna na naegna na bear, ma na livogna vaghagna na

livogna na laion. Ma na dregon ke hea nigna na heta ma na mana ke hutu tagna na fata kaukagu iangeni eigna keda vunaghi pungusia na maramagna.

³ Sina ulugna ke ngeso me nabagna keda thehe, kari e mavo tabiru. Na komi tinoni kori maramagna kena vere nidia na reghiagna iaani mena leghua na fata kaukagu iangeni.

⁴ Imarea kena maimanihihia na dregon eigna ke hea na fata kaukagu na mana, mena maimanihihia mua na fata kaukagu iangeni. Imarea kena velea, "Teo sikei tinoni ke heta vano tagna na fata kaukagu iaani! Me teo sikei tinoni ke nabagna keda rihu pungusia."

⁵ A God ke lubatia na fata kaukagu iangeni gi keda velehouhorua imanea me lubatia mua eigna keda vahaihadia ghehegna. Ma God ke lubatia eigna keda eia na hava ke magnahaghinia koragna rua tutughu me rua na vula.

⁶ Na fata kaukagu iangeni ke velehouhorua a God, ma na ahagna a God, ma na melehagna, ma arahai kena mono duagna i popo.

⁷ A God ke lubatia na fata kaukagu eigna keda rihura nigna na komi tinoni me heta pungusira. Me lubatia mua eigna keda vunaghi pungusira na komi tinoni tadia na komi vike, ma na komi haghore ma na komi moumolu.

⁸ Na komi tinoni gougovu kori maramagna kedana maimanihihia na fata kaukagu iangeni. Imarea arahai ke boi mono na ahadia kori buka i havi gi e vavuha a God na maramagna. Na buka iangeni nigna na Dathei Sip kena vathehea.

⁹ Gi keda mono na kulimiu, oti rongovia moti

thaothadoghagna.

¹⁰ Gi keda nigna na vanohehe a God na thoti-agna ahai, imarea kedana thotia. Gi keda nigna na vanohehe a God na vatheheagna ahai kori ghau, imarea kedana vathehea kori ghau. Kori vido na komi fata iraani keda tate mai, ighamu na komi tinoni nigna God, oti sokara ngasi moti talu vaututunia.

Na Fata Kaukagu Ke Au Mai Kori Thepa

¹¹ Gi inau ku reghia sikei mua na fata kaukagu hutu ke asi ke au mai kori thepa. E rua na honagna vaghagna na Dathe i sip, ma na haohaghoregna ke vaghagna na dregon.

¹² Vasikeigna na fata kaukagu ke hea na mana tagna na varuagna na fata kaukagu eigna keda agutu vania. Ma na varuai fata kaukagu ke hurura na komi tinoni eigna kedana maimanihia na fata kaukagu ke ngeso me mavo tabiru.

¹³ Ma na fata kaukagu iangeni ke eia na komi reghithehe ke hutu. Sina maghavu imanea ke eia na joto ke au mai kori maaloa me horu kori thepa naghodia na komi tinoni ke sethe.

¹⁴ Ma na varuai fata kaukagu ke pilaunira na komi tinoni kori maramagna tagna na eiagna na komi reghithehe kori mana nigna vasikeigna na fata kaukagu. Imanea ke velera na komi tinoni kori maramagna eigna kedana agutua na ngungujugna na fata kaukagu kena vangesoa kori ghau kari e talu havi mua.

¹⁵ Ma God ke lubatia na varuai fata kaukagu bali hea na aheahe na ngunguju iangeni eigna keda tangomana na haohaghore. Gi na ngunguju

ke vele aua imarea kedana vathehera arahai kedana boi maimanihihia imanea.

¹⁶ Na varuai fata kaukagu ke hurura na komi tinoni gougovu eigna kedana hiia na boagna na vaughithatha tagna na lima madotherdia ba na langedia, toke kena nagho ba teo, toke kena padarongo ba teo, toke imarea na tinoni seka ba teo.

¹⁷ Ahai ke boi hiia na boagna na vaughithatha ke boi tangomana na voliagna ba salemuagna sa fata. Na vaughithatha iangeni, na ahagna vasikeigna na fata kaukagu ba na nambagna nigna na aha.

¹⁸ Gi koda thaothaodogha, tangomana koda adoa na pukuni ghaghanagna na nambagna na fata kaukagu iangeni. Nigna na namba na fata kaukagu, na nigna na namba sina tinoni, ono na hathangatu tolu tutughu me ono.

14

Nigna Na Komi Tinoni Na Dathei I Sip Kena Sale

¹ Inau ku ghoi dodoro vano mua, mu reghia na Dathei Sip ke sokara kori suasupa i Saion* duagna sikei na hathangatu, rua tutughu me vati na toghai tinoni. Na komi tinoni irangeni, na ahagna na Dathei Sip ma na ahagna a Tamagna ke mono kori langedia.

² Mu rongovia na ohai haghore ke au mai i popo ke vaghagna na gugululugna na bea hutu ba vaghagna na tagumugna na gumu. Me

---

* **14:1** "suasupa i Saion" Jerusalem ke mono kori suasupa i Saion.

vaghagna mua na taitangidia na kodili ke sethe kena laulahura.

³ Imarea kena salea na sale mathangani naghogna na sapei vunaghi nigna a God, mi naghodia e vati na fata kaukagu ke haihavi mi naghodia mara puhi. Sikei na hathangatu, e rua tutughu me vati na toghai tinoni ke vahavira a God tadia na komi tinoni kori maramagna kena adoa na sale iangeni. Teo ahai mua ke tangomana na pipiliagna na sale iangeni.

⁴ Na havidia na komi tinoni irangeni ke pukuni jino. Imarea kena vaghagna na tinoni ke boi ghohoa a taugna, eigna kena boi maimanihihia sa ghod ke piapilau. Imarea kena leghua vamua na Dathei Sip ivei ke vano. A God ke vahavira tadia na komi tinoni kori maramagna eigna kedana rodia na tinoni imanea ma na Dathei Sip. Imarea vaghagna na komi sagharo kori gnatha kena kidi hathatanora na komi tinoni bali hea a God.

⁵ Imarea kena boi eia sa piapilau mena mono jino kori matagna God.

Nidia Na Titiono Tolu Na Enjel

⁶ Gi inau ku reghia sina enjel mua ke thovo atu kori manga. Imanea ke hati vano na Rorongo ke Toke ke mono thovohaliu tadia na komi tinoni tadia na komi vike, ma na komi haghore, ma na komi moumolu kori maramagna.

⁷ Na enjel ke haghore heta vaghagna iaani, “Oti ghaghana bohea a God moti velea imanea ke thaba vano. Eigna nigna na maghavu bali fatera na komi tinoni gougovu ke jufu mai ghohi. Oti maimanihihia eigna imanea ke vavuha na

maaloa ma na thepa ma na tahi ma na komi bea.”

⁸ Leghugna ke taveti vano na enjel iangeni, sina enjel mua ke thovo atu me velea, “Na meleha hutu i Babilon[†] ke nagho vano ke reo ghohi. Babilon ke vaghagna na vaivine kikirase ke vaheta na ghaghanadia na komi tinoni kori maramagna eigna kedana mee tagna na kouvi-agna nigna na waen. Ma na nigna na waen na komi puhigna ke dika kena leghua imarea.”

⁹ Gi sina enjel mua ke thovo atu me haghore heta vaghagna iaani, “Arahai kedana maimanihihia na fata kaukagu ke dika ma na ngungu- jugna, mena hatia nigna na vaughithatha na fata kaukagu tagna na limadia ba na langedia,

¹⁰ a God keda dikatagna itadia me vaparara. Nidia na papara keda tahu vano ma a God keda boi rarovira. Imanea keda vaparara tagna na joto ma na komi ghahira ke beubethu naghodia na komi enjel ma na Dathei Sip.

¹¹ Arahai kedana maimanihihia na fata kaukagu ke dika ma na ngungu- jugna mena hatia na vaughithathagna na ahagna, imarea kedana papara na bongi ma na dani. Ma na ahugna na joto ke vaparara teo keda govu.”

¹² Iangeni na vunegna na komi tinoni nigna God kedana hatia na hetadia eigna kedana sokara ngasi tadia na komi vahotha mena leghua na komi vetula nigna a God mena vaututunia a Jisas hahali.

[†] **14:8** “Babilon” Iaani na aha na komi tinoni kiloau i hau kena kiloagna na meleha hutu i Rom.

¹³ Gi u rongovia na ohai haghore ke au mai i popo ke velea, “Riso horua iaani: Turughu ikeagaieni me vano a Lod keda vatokera arahai kena thehe eigna kena leghua hahali.”

Ma na Tarunga ke Tabu ke haghore tughua vaghagna iaani, “Tutuni, imarea kedana matho tagna nidia na komi agutu ke vahotha me kedana hatia na taba eigna na komi nidia na tango ke toke.”

Na Vagovui Fateagna Na Maramagna

¹⁴ Inau ku dodoro vano mu reghia na parako ma na Dathei Tinoni ke nohe i popogna. Imanea ke kepia na kepi vunaghi kena agutua kori gol me tangolia na ghau ke vavanga.

¹⁵ Gi sina enjel ke au mai kori vathe tabu i popo me ghuu heta tagna imanea ke nohe popogna na parako, “O turughu agutu tagna nimua na ghau, eigna na maghavu bali haugera na komi sagharo ke jufu mai ghohi.”

¹⁶ Gi imanea ke nohe popogna na parako ke turughu agutu tagna nigna na ghau me purira me haugera na komi sagharo kori maramagna.

¹⁷ Sina enjel mua ke au mai kori vathe tabu i popo ke tangolia mua na ghau ke vavanga.

¹⁸ Gi sina enjel mua ke au mai. Na enjel iangeni ke reireghia na joto tagna na olta. Imanea ke haghore heta tagna na enjel ke tangolia na ghau, “O hatia nimua na ghau mo vihukira mo haugera na komi sagharo i grep kori maramagna eigna kena ghano ghohi.”

¹⁹ Na komi grep ke vaghagna na komi tinoni kena dika. Ma na enjel ke vihukira kori ghau

na komi grep kori maramagna me haugera me sonira vano kori vido bali agutu waen mena bubutulira.‡ Iangeni na vaughithathagna na dikatagna a God vanira.

²⁰ Na vido bali agutu waen iangeni ke mono kosigna na meleha. Kori vido kena bubutulira na komi sagharo i grep, na beagna na grep ke boi sasalala au kari na ghaughabua ke sasalala au. Na mahagna na ghaughabua, haga rua na mita ma na sasalalagna vano nabagna tolu na hathangatu na kilomita.

15

Rodia Na Sale A Moses Ma Na Dathei Sip

¹ Gi inau ku reghia kori hughuta i popo sina vaughithatha ke hutu vano. Vitu na enjel kena hati au maia e vitu na vagovui papara. Kori vido ke govu e vitu na papara irangeni, na dikatagna a God keda govu.

² Mu reghia mua sina fata na dodorogna ke vaghagna na tahi ke siasilada vaghagna na gilasi ke jotha duagna na joto. Ma arahai kena heta pungusia na fata kaukagu ke hutu me asi ma na ngungujugna ma na nabagna na ahagna, imarea kena sokara popogna na tahi ke siasilada iangeni. Imarea kena tangolia na komi kodili ke hera a God,

³ mena salea na sale nigna a Moses, na mane agutu nigna a God, ma na nigna na sale na Dathei Sip. Imarea kena sale vaghagna iaani,

---

‡ **14:19** Mara Jiu kena bubutulira na komi sagharogna na ghai grep eigna keda au mai na beagna. Gi ena boa me vuhai waen.

Lod God ighoe ko thaba vano tadia na komi fata gougovu.

Nimua na komi tango gougovu ke hutu me toke. Ighoe ko vunaghi pungusira na komi meleha gougovu kori maramagna.

Ma na komi fata gougovu ko eia ke jino me tutuni.

⁴ Lod, na komi tinoni gougovu kedana ghaghana bohegho mena kilothabagho.

Eigna ighoe ghehemu vamua ko tabu.

Ma na komi tinoni gougovu kori maramagna kedana mai mena maimanihihigo,

Eigna imarea kena reghia na komi tango ke jino ko eia.”

⁵ Leghugna iangeni inau ku dodoro vano mu reghia na vido ke tabu puala koragna na Vathe ke Tabu kori hughuta i popo ke hangavi.

⁶ Gi e vitu na enjel bali hatia e vitu na papara vanira na komi tinoni kena au mai kori Vathe ke Tabu. Imarea kena pipisia na pohe ke pura ke siasilada ma na nidia na thauthabe na thauthabe ke gol.

⁷ Sikei tadia e vati na fata hutu ke haihavi ke hera siesikei na disi ke gol tadia e vitu na enjel. Na dikatagna a God ke mono thovohaliu ke vonu itadia na komi disi irangeni.

⁸ Ma na Vathe ke Tabu ke vonungia na ahu, na vaughithathagna na mana ke hutu nigna a God. Me teo ahai ke tangomana keda vano haghe koragna na Vathe ke Tabu me ghieghilei jufu na maghavu e vitu na enjel kedana rote aua na komi vagougovui na papara.

16

Vitu Na Vagougovui Papara Nigna A God

¹ Gi inau ku rongovia na ohai haghore ke haghore heta au mai kori Vathe ke Tabu vanira e vitu na enjel, “Oti taveti au moti rotera kori maramagna e vitu na disi ke vonu na dikatagna a God itadia.”

² Ma na vasikeigna na enjel ke taveti au me rotea nigna na disi kori maramagna. Ma na komi tubu ke padara arahai kena hatia na vaughithathagna na fata kaukagu ke asi tagna na langedia mena maimanihihia na ngungujugna. Na komi tubu ke dika puala na dodorodia me vahaghitira puala.

³ Gi na varuagna na enjel ke rotea nigna na disi kori tahi. Kori vido vamua iangeni na tahi ke vuhai ghaughabua, vaghagna na ghaughabuagna na tinoni ke thehe. Ma na komi fata ke havi kena mono kori tahi kena thehe gougovu.

⁴ Gi na vatolugna na enjel ke rotea nigna na disi tadia na komi bea ma na komi futu. Mena vuhai ghaughabua mua.

⁵ Mu rongovia na enjel ke vunaghi pungusia na komi bea ke velea, “God, ighoe ko tabu puala. Ighoe ko mono ghohi kori turughugna mo talu mono mua ikeagaieni. Ighoe ko jino kori vido ko eia na komi papara iraani itadia na komi tinoni,

⁶ eigna imarea kena vathehera nimua na komi tinoni ma nimua na komi profet ma na ghaughabuadia ke lulu. Mi keagaieni ighoe ko hera na ghaughabua eigna kedana kouvia. Iaani na papara ke nabadia imarea.”

⁷ Gi u rongovia na ohai haghore ke au mai tagna na olta ke velea, “Lod God, e tutuni ighoe ko thaba vano ma na komi papara ko hera ke jino me nabadia imarea.”

⁸ Gi na vavatigna na enjel ke rotea nigna na disi tagna na aho ma na aho ke vajurura na komi tinoni tagna na vuvughugna ke vaghagna na joto.

⁹ Na komi tinoni gougovu kena juru kori vuvughugna mena velehouhorua a God ke hera na komi papara irangeni. Keana imarea kena boi tughua na havidia ke koakoa mena boi veletokea God.

¹⁰ Gi na valimagna na enjel ke rotea nigna na disi popogna nigna na sapei vunaghi na fata kaukagu ke dika. Kori vido vamua iangeni, na komi meleha gougovu ke vunaghi pungusira na fata kaukagu ke asi ke puni, ma na komi tinoni kena ghathagiri eigna kena papara puala.

¹¹ Imarea kena velehouhorua a God ke mono i popo eigna na komi tubudia kena pukuni vahaghitira. Kari imarea kena boi magnahaghinia kedana soto na eiagna na komi puhidia ke dika.

¹² Gi na vaonogna na enjel ke rotea nigna na disi tagna na bea hutu i Iufretis. Ma na bea iangeni ke mumuja eigna keda mono na hangana bali taetavetidia mai na komi king ma na nidia na komi soldia kena mono tadia na komi meleha kena mono kori sogala i aho.

¹³ Gi u reghia e tolu na tidatho ke dika ke vaghagna na roma na dodorodia. Sikei ke au mai kori livogna na dregon, me sikei ke au mai kori livogna na fata kaukagu ke dika, me sikei ke au mai kori livogna na profet piapilau.

¹⁴ Tolu na tidatho iraani ke mono nidia na mana bali eia na komi reghithehe. Mena taveti au bali hathatanora na komi king gougovu kori maramagna eigna kedana rihu pungusia a God tagna na dani imanea keda fatera na komi tinoni.

¹⁵⁻¹⁶ E tolu na tidatho irangeni kena hathatanora mai na komi king tagna na vido kena kiloagna Amagedon kori haghoredia mara Jiu.

Oti toatogha na fata ke velea a Kraisi iaani: "Inau kuda mai vaghagna na mane bilau, kori vido koti boi adoa. A God keda vatokera arahai kena mono rarai mena pipisi. Kori vido kuda mai, imarea kedana boi taveti soesole naghodia na komi tinoni mena boi maomamo."

¹⁷ Gi na vavitugna na enjel ke rotea nigna na disi kori maaloa. Ma na ohai haghore ke au mai tagna na sapei vunaghi koragna na Vathe ke Tabu me haghore heta vaghagna iaani, "Govu ghohi!"

¹⁸ Kori vido iangeni na onga ke palaku ma na gumu ke tagumu. Ma na agnu hutu ke kahia na maramagna. Turughu kori vahuagna na tinoni kori maramagna me jufu ikeagaieni, teo sikei agnu ke hutu vano tagna iangeni.

¹⁹ Na agnu ke fotalia na meleha hutu i Babilon me tolu na vidogna. Ma na komi meleha kena mono ivei mi vei kori maramagna ke reo. A God ke tughu tabirura na komi tinonidia i Babilon eigna na komi puhi ke dika kena eia. Vaghagna imanea ke vakoura kori kap waen ke vonu na dikatagna itagna.

²⁰ Na komi moumolu ma na komi suasupa gougovu kena govu.

²¹ Gi na komi viovidogna na ais, na tahudia e lima hangavulu na kilo, kena sikili horu mai kori maaloa popodia na komi tinoni. Ma na komi tinoni kena velehouhorua a God eigna na papara iangeni ke padara ke dika puala.

17

Babilon Ke Vaghagna Na Vaivine Kikirase

¹ Sikei itadia e vitu na enjel kena tangolia e vitu na disi ke mai itagua me veleu, "O mai duagu. Inau kuda tuhu vanigho na papara a God keda eia tagna na meleha hutu i Babilon ke mono ghaghireidia na komi bea ke sethe. A God keda vapara na meleha iangeni eigna ke vaghagna na vaivine kikirase.

² Na komi king kori maramagna, imarea vaghagna kena eia ghohi na puhi ke dika itagna, eigna kena eia mua na komi puhi ke dika ke eia Babilon. Ma na komi tinoni kori maramagna, imarea vaghagna kena mee kori kouviagna nigna na waen Babilon. Ma na nigna na waen na komi puhigna ke dika kena leghua."

³ Gi na Tarunga ke Tabu ke batua na ghaghanagu, ma na enjel ke hatiu vano kori meleha ke gou mu reghia sina vaivine ke nohe popogna na fata kaukagu ke asi ke mela. Na fata kaukagu iangeni e vitu na ulugna me salaghe na honagna. Kori tonogna doudolu ke mono na komi aha ke velehouhorua a God.

⁴ Na poheгна na vaivine iangeni e bulou me mela, mi iia ke gnilaua gheheгна tagna na gol,

ma na kidorugna na sie, ma na komi ghahira ke ulaghagna. Iia ke tangolia na kap ke gol ke vonu tagna na komi puhi ke dika ke eia.

⁵ Kori langegna ke mono na aha ke polo na ghaghana ikoragna. Na aha ke vaghagna iaani,

NA MELEHA HUTU I BABILON,
A IDODIA NA KOMI KIKIRASE GOUGOVU
MA IDODIA NA KOMI PUHI KE DIKA GOUGOVU
KORI MARAMAGhNA.

⁶ Inau ku reghia na vaivine iangeni ke memee tagna na kouviagna na ghaughabuadia na komi tinoni nigna God. Na komi tinoni iraani, iia ke vathehera eigna kena vaututunia a Jisas. Kori vido inau ku reghia na vaivine iangeni, inau ku vere nigua puala.

⁷ Gi na enjel ke veleu, “Ehava kona vere nimua puala na? Inau kuda unuhia vanigho na ghaghana koragna na vaivine iangeni ma na fata kaukagu ke asi ke mono vitu na ulugna me salaghe na honagna.

⁸ Na fata kaukagu ko reghia, i hau ke havi kari ikeagaieni ke thehe. Keana boi hauhaugna me keda au mai kori lodu i papara ke teo na kokotogna ma God keda diadikala. Na komi tinoni kori maramagna ke teo na ahadia kori buka i havi gi e vavuha na maramagna a God, imarea kedana vere nidia kori vido kedana reghia ke ghoi tabiru mai na fata kaukagu ke asi ke thehe i hau.

⁹ “Ahai ke thaothadogha, imanea tangomana keda adoa na ghaghana koragna na komi fata kuda titionoa ikeagaieni. E vitu na ulugna na

fata kaukagu ke asi, e vitu na suasupa na vaivine iangeni ke nohe popodia.* Me vitu na ulugna iangeni e vitu na king gna na meleha iangeni.

¹⁰ E lima tadia e vitu na king irangeni kena thehe ghohi, na vaonogna na king ke king ikeagaieni, ma na vavitugna na king ke boi mai mua. Kori vido keda mai, imanea keda king sina ghati vido iso vamua.

¹¹ Na fata kaukagu ke asi ke havi i hau gi e thehe, imanea sikei tadia e vitu na king iraani. Imanea keda ghoi tabiru me keda na vaalugna na king, kari a God keda vadiadikala.

¹² “E salaghe na hon ko reghia, irangeni e salaghe na king kena boi vunaghi pungusia mua sa meleha. Imarea kedana sakai vunaghi duagna na fata kaukagu ke asi sina ghati vido iso vamua.

¹³ Salaghe na king irangeni kedana sikei na ghaghanadia. Imarea gougovu kedana hea na fata kaukagu ke asi na managna nidia na komi gaumane.

¹⁴ Imarea kedana rihua na Dathei Sip. Kari na Dathei Sip duagna na komi tinoni kena leghua kedana heta pungsira na komi king irangeni. Eigna na Dathei Sip na king ma na vunaghi ke thaba vano. Na komi tinoni kena leghua, imarea arahai imanea ke kilora me vahira, mi marea kena leghu hahalia.”

¹⁵ Gi na enjel ke veleu mua, “Na komi bea ke nohe ghaghireidia na vaivine kikirase, irangeni na komi tinoni tadia na komi vikei gougovu ma

---

* **17:9** Da e vitu na suasupa iraani na komi suasupa imarea kena agutua na meleha i Rom popodia.

na komi haghore gougovu ma na komi moumolu gougovu.

¹⁶ Na fata kaukagu ke asi ke mela, me salaghe na honagna ko reghira kedana thevuioka tagna na vaivine kikirase iangeni. Imarea kedana hati aua nigna na komi fata mena vasosolea. Gi imarea kedana ghania na vinahigna mena pughulia na tonogna kori joto.

¹⁷ Imarea kedana eia iangeni eigna a God ke boa sina toatogha kori ghaghanadia e salaghe na king iangeni eigna kedana hea nidia na mana tagna na fata kaukagu ke asi. Imarea kedana hea nidia na mana me ghieghilei tate mai tutuni na komi fata a God ke velea.

¹⁸ Na vaivine kikirase ko reghia iangeni, iia na meleha hutu ke vunaghi pungusira na komi king kori maramagna.”

18

Na Meleha Hutu I Babilon Ke Reo

¹ Leghugna na komi fata irangeni, inau ku reghia sina enjel mua ke horu mai i popo. Imanea ke mono nigna na mana ke hutu ma na siasiladagna ke vararaha na maramagna doudolu.

² Imanea ke ghuu heta vaghagna iaani, “Na meleha hutu Babilon ke pukuni nagho vano ke reo ghohi. Ikeagaieni Babilon na meleha bali monodia na komi tidatho ma na meleha bali gnekudia na komi manu ke dika.

³ Babilon ke govu eigna ke vaghagna na vaivine kikirase ke vaheta na ghaghanadia na komi tinoni kori maramagna eigna kedana mee

kori kouviagna nigna na waen. Ma na nigna na waen na komi puhigna ke dika kena leghua. Na komi king kori maramagna, vaghagna imarea kena eia ghohi na puhi ke dika itagna na vaivine kikirase eigna kena eia mua na komi puhigna ke dika ke eia Babilon. Ma na vunegna Babilon ke magnahaghinia puala na komi fata ke toke me vahotha, na komi tinoni kori maramagna kena salemua na komi fata irangeni kena padarongo puala.”

⁴ Gi inau ku rongovia sina ohai haghore mua ke haghore mai i popo vaghagna iaani, “Ighamu komi nigua na tinoni, oti taveti au i Babilon eigna kotida saghoi leghua na na komi puhigna ke dika. Gi kotida leghua na komi puhigna ke dika, na papara hutu keda kathea keda katheghamu mua.

⁵ God keda vapara na meleha iangeni eigna na komi paluhagna ke boku me hadi jufu i popo, ma a God teo keda havaghinia na komi tango ke dika ke eia.

⁶ God, o vapara na meleha i Babilon vaghagna vamua ke vaparara arahai tavogha. Keana o vasethea na komi papara koda eia itagna. Ma na komi papara koda eia itagna keda tahu vano tagna na komi papara ke eia itadia arahai tavogha.

⁷ I hau Babilon ke pukuni vahaihadia ghehegna me pukuni vatotogoa ghehegna tagna na hatiagna na komi fata ke sethe ke toke. O hea na papara ma na dikahehe ke sethe itagna eigna keda nanaba itagna nigna na totogo ke eia i hau. Iia ke titiono tautalunagho vaghagna iaani, ‘Inau na Queen ku nohe kori nigua na sapei vunaghi.

Ma na vunegna ke teo sa taugu, inau teo kuda vaghagna na vaivine thehe sasani ke dikahehe puala.'

⁸ Na vunegna ke velea iangeni, sethe na papara keda kathea Babilon koragna sina dani vamua. Na thehe ma na dikahehe ma na rofo keda pada. Na joto keda vajurua na meleha iangeni, eigna a Lod God ke fatea, imanea ke mana puala."

⁹ Na komi king kori maramagna kena eia duagna na komi puhi ke dika mena tonogna na komi fata ke sethe vaghagna iia, imarea kedana dikahehe mena tangi kori vido kena reghia na ahugna na joto ke vajurua Babilon.

¹⁰ Imarea kedana sokara tagna ke hau eigna kena mataghunia na papara ke kathea. Imarea kedana velea, "Rarovia na meleha iaani ke pukuni nagho vano! Rarovia Babilon! Eigna na fate ke eia a God itagna ke saisami puala na maigna."

¹¹ Na komi tinoni kori maramagna kena sale-mua na komi fata, imarea kedana dikahehe mena tangi eigna ikeagaieni e teo ahai ke mono mua bali volia komi nidia na fata.

¹² Teo ahai keda volia mua nidia na gol ma na silva ma na komi ghahira ke ulaghagna, ma na kidorugna na sie, ma na komi thagi pohe ke ulaghagna me vahotha, ma na komi thagi ghai ke ghuba toetokegna, ma na komi fata ulughagna kena agutua tagna na keigna na elefant, ma na komi fata kena kajua tagna na komi ghai ke vahotha na voligna, ma na komi fata kena agutua tagna na aian ma na bras ma sina thagi ghahira kena kiloagna na mabal.

13 Me teo ahai keda volia mua na komi thagi sedi, ma na ghaighubagha, ma na waen, ma na oela, ma na falaoa, ma na wit ma na kau, ma na sip, ma na hos, ma na sape ke kiarira na hos, ma na komi tinoni seka kena salemura.

14 Na komi tinoni kena salemua na komi fata kedana velea, "Rarovichho Babilon. Eigna na komi fata ke toke ko magnahaghinia puala, e teo ghohi! Ma na komi fata ke toke meke vahotha ko tonogna ikeagaieni, teo koda ghoi reghira."

15 Na komi tinoni kena pada rongo puala eigna kena salemua na komi fata itagna Babilon, imarea kedana sokara tagna ke hau eigna kena mataghunia na papara ke kathea. Imarea kedana dikahehe mena tangi.

16 Imarea kedana velea, "Rarovia Babilon, na meleha ke pukuni nagho vano! I hau nigna na komi tinoni kena vahaghea na komi pohe ke toke me vahotha, mena gnilaura tadia na komi fata kena agutua tagna na gol ma na komi ghahira ke ulaghagna, ma na kidorugna na sie.

17 Kari koragna sina aoa vamua na komi nigna na fata ke govu!"

Na komi kapten gna na komi vaka, ma na komi tinoni kena agutu kori vaka, ma na komi tinoni kena taetaveti itadia, ma arahai gougovu kena hatia nidia na rongo tagna na komi agutu ke eia na komi vaka, imarea iraani kedana sokara tagna ke hau.

18 Mi kori vido kedana reghia na ahugna na joto ke vajurua i Babilon, imarea kedana velea, "Turughu mai i hau, teo sikei meleha ke mono ke nagho vano tagna na meleha iaani!"

¹⁹ Imarea kedana havula na thepa kori uludia eigna nidia na dikahehe, mi marea kedana tangi. Imarea kedana velea, “Rarovia Babilon, na meleha ke pukuni nagho vano! Arahai kena taetaveti kori tahi tagna na komi vaka, imarea kena pada rongo eigna na komi tinonidia i Babilon kena tonogna na komi fata ke toke ke sethe puala. Kari koragna sina aoa vamua, na komi nigna na fata ke govu!”

²⁰ Keana ighamu koti mono i popo, oti totogo eigna na meleha iangeni ke reo ghohi! Mi ghamu na komi tinoni nigna God, mi ghamu mara na vetula, mi ghamu na komi profet, oti totogo nimiu mua. Eigna a God ke vapara Babilon eigna na komi fata dika ke eia itamiu.”

²¹ Gi sina enjel ke mana puala ke hulungi hadia na ghahira ke hutu puala me soni vanoa kori tahi. Me velea, “Vaghagna vamua iaani keda pada na meleha hutu Babilon. A God keda pukuni diadikala me teo kedana ghoi sokaragh-inia.

²² Koragna na meleha iangeni, imarea teo kedana ghoi rongovia na tangigna na kodili, ma na ifuagna na ifu ma na tavuli, ma na saleagna na komi sale. Teo keda ghoi mono mua na komi tinoni agutu kena adoa na agutuagna na komi thagi fata. Me teo kedana ghoi ghulitia na wit bali agutua na falaoa.

²³ Teo sa lui keda ghoi raraha koragna na meleha i Babilon, me teo mua sa sonihaidu taulaghi kedana eia ngengeni.

“Mara i Babilon kena salemua na komi fata, imarea kena togha imarea ghehedua na komi

naghoi tinoni kori maramagna. Ma na komi tinonidia i Babilon kena pilaunira na komi tinoni kori maramagna tagna na komi thagi tiatidatho eigna kedana maimanihihia na komi ngunguju.

²⁴ Ma na komi tinonidia i Babilon kena vathehera na komi tinoni nigna God ma nigna na komi profet, me sethe na tinoni kori maramagna. Na vunegna na komi fata iraani, na papara hutu keda kathea.”

19

Na Komi Tinoni I Popo Kena Veletokea A God

¹ Leghugna iangeni inau ku rongovia na mavitu ke sethe i popo kena ghuu heta vaghagna iaani, “Aleluia! Veletokea nida a Lod God ke vahavighita. Imanea ke thaba me mana puala.

² Na komi fate ke eia a God ke jino me toke. Imanea ke vapara ghohi na meleha hutu Babilon. Na meleha iangeni ke vaghagna na vaivine kikirase eigna ke batura vano kori koakoa na komi tinoni kori maramagna tagna na komi puhigna ke dika. A God ke tughu tabirua eigna ke vathehera nigna na komi tinoni agutu.

³ Mena ghuu heta mua vaghagna iaani, “Aleluia! Na ahugna na joto ke vajurua Babilon keda ahu hadi thovohaliu.”

⁴ Tutughu vati na mara puhi me vati na fata hutu ke haihavi kena torongaghi tuturu mena maimanihihia a God ke nohe tagna na sapei vunaghi. Imarea kena velea, “Amen, Aleluia!”

⁵ Gi na ohai haghore ke au mai tagna na sapei vunaghi me velea, “Ighamu gougovu koti ghaghana bohea a God, oti veletokea! Ighamu

nigna na komi tinoni agutu gougovu, ighamu koti naghō mi ghamu koti leghu, oti veletokea!”

⁶ Gi u rongovia sina fata ke vaghagna na ghudia na mavitu ke sethe. Me vaghagna mua na gugululugna na bea me vaghagna mua na tagumugna na gumu. Imarea kena ghuu heta au, “Aleluia! Eigna nida a Lod God ke thaba vano ke vunaghi pungusira na komi fata gougovu!

⁷ Ati totogo mati kilothaba imanea! Eigna e jufu mai ghohi na dani keda taulaghi na Dathei Sip. Ma na vaivine keda taulaghi itagna ke kaikalitia ghehegna ghohi.

⁸ Ma God ke hea iia na pohe bali sonihaidu, na pohe ke siasilada me raraha. (Na vaivine keda taulaghi tagna na Dathei Sip, na komi tinoni nigna a God, ma na pohe ke raraha iangeni, na komi tango ke toke kena eia.)

⁹ Ma na enjel ke veleu, “O riso horua iaani: A God keda vatokera arahai ke hulaghinira tagna na vangahaidugna na sonihaidugna na Dathei Sip.” Me velea mua, “Iraani na komi haghore ke tutuni ke mai tagna a God.”

¹⁰ Gi u torongaghi tuturu horu i naghogna eigna kuda maimanihihia. Kari na enjel ke veleu, “O saghoi eia iangeni! O maimanihihia a God vamua. Eigna inau nigna na tinoni agutu a God vaghagna vamua ighoe ma arahai mua kena leghua na velepuhi a Jisas ke tateli aua. E tutuni ighita gougovu kati agutu vania a God eigna ahai ke titionoa na velepuhi a Jisas ke tateli aua, imanea ke titionoa na komi haghore a God ke hea.”

Na Mane Ke Nohe Tagna Na Hos Ke Pura

¹¹ Gi inau ku dodoro vano mu reghia na hughuta i popo ke hangavi, mu reghia mua sina hos ke pura. Na tinoni ke nohe itagna, imarea kena kiloagna, “Ahai ke tutuni me keda ei hahalia na hava ke velea.” Imanea ke jino kori vido ke fatera na komi tinoni me rihura nigna na thevuioka.

¹² Na matagna ke vaghagna na beubethugna na joto me sethe na komi kepi vunaghi tagna na ulugna. Sina aha kena risoa itagna, imanea vamua ke adoa na ghaghana ikoragna.

¹³ Imanea ke pokoa na poko ke gnuvu tagna na ghaughabua. Ma na ahagna imanea, “Na Haghoregna a God.”

¹⁴ Na komi soldia i popo kena leghua imanea. Imarea kena hahaghe tadia na komi hos ke pura mena pokoa na poko ke pura me raraha.

¹⁵ Na ghau ke vavanga ke au mai kori livogna bali rihura na komi meleha gougovu kori mara-magna. Mi manea keda vunaghi pungusira kori mana ke hutu me teo ahai ke tangomana keda sokara pungusia na haghoregna. Kori vido keda diadikalara nigna na komi thevuioka, imanea keda tateli aua na dikatagna a God ke thaba vano. Imanea keda vaghagna na tinoni ke butulira na komi sagharogna na ghai grep bali vasasalala au na bea itadia.

¹⁶ Kori nigna na poko ma na naegna, imarea kena risoa na aha iaani: “NA KINGH MA NA VUNAGHI KE THABA VANO.”

¹⁷ Gi u reghia sina enjel ke sokara tagna na aho. Imanea ke ghuu vano tadia na komi manu kori

manga vaghagna iaani, “Oti hathatano mai tagna na vangahaidu a God ke kaikaliti vanighamu.

¹⁸ Oti mai eigna kotida ghania na vinahidia na komi king, mi mara kena batura na komi soldia, mi mara na komi soldia, ma na komi hos, mi mara kena hahaghe itadia. Ighamu kotida ghania na vinahidia na komi tinoni gougovu, arahai kena seka, ma arahai kena boi seka, ma arahai kena nagho, ma arahai kena leghu.”

¹⁹ Leghugna iangeni, inau ku reghia na fata kaukagu ke dika me asi ma na komi king gougovu kori maramagna ma na nidia na komi soldia kena hathatano mai bali rihua ahai ke hahaghe tagna na hos ke pura ma na nigna na komi soldia.

²⁰ Kari imanea ke nohe tagna na hos ke pura ke thotira na fata kaukagu ma na profet piapilau. Na profet piapilau iangeni, imanea ke eia na komi reghithehe kori huhulugna na fata kaukagu bali pilaunira arahai kena hatia na vaghithathagna kori tonodia mena maimani-hihia na ngungujugna. Leghugna ke thotira, imanea ke sonira haihavi vano kori vido na joto ke ghatha thovohaliu.

²¹ Imanea ke nohe tagna na hos ke vathehera rodia na komi soldia tagna na ghau vavanga ke au mai kori livogna. Gi na komi manu gougovu kena thovo horu mena ghania na tonodia mena mahu.

20

Koragna Sina Toghai Vinogha a Krai ke Vunaghi Pungusia na Maramagna

¹ Gi inau ku reghia sina enjel ke horu mai i popo ke tangolia na kii gna na lodu i papara ke teo na kokotogna. Me tangolia mua na sen ke hutu.

²⁻³ Imanea ke thotia na dregon me taria tagna na sen. Na dregon iangeni, na poli ke mono i hau kena kiloagna a Satan. Ma na enjel ke soni horua imanea kori lodu i papara iangeni. Gi e bilakia me vangasia eigna keda boi pilaunira mua na komi tinoni kori maramagna me ghieghilei govu sina toghai vinogha. Kari leghugna iangeni, na enjel keda lubatia mamaluha sina ghati vido iso.

⁴ Gi inau ku reghia kekeha sapei vunaghi. Aarahai kena nohe itadia, a God ke hera na mana bali vunaghi pungusira na komi tinoni. Mara irangeni na tarungadia arahai kena thehe kori vido imarea kena vihukira na luadia eigna kena titionoa a Jisas ma na haghoregna a God. Imarea kena boi maimanihihia na fata kaukagu ke asi ba na ngungujugna, mena boi hatia na vaughithathagna tagna na langedia ba tagna na limadia. Imarea kena havi tabiru mena vunaghi pungusia na maramagna duagna a Krai koragna sina toghai vinogha.

⁵⁻⁶ Imarea arahai kena kidi sokara tabiru kori thehe. Imarea kena tabu ma a God ke vatokera. Ma na varuai thehe ke teo na govugna teo keda padara. Imarea kedana rodia na komi pris a God ma Krai me kedana vunaghi pungusia na maramagna duagna a Krai koragna sina toghai vinogha.

Teo ahai mua ke thehe ke sokara tabiru me ghieghilei haliu sina toghai vinogha.

Satan Keda Papara Thovohaliu

⁷ Leghugna ke haliu sikei na toghai vinogha, God keda lubati aua a Satan tagna na vido kena taria kori sen.

⁸ Imanea keda taveti au bali pilaunira na komi tinoni tadia na komi meleha koragna na maramagna kena kiloragna mua i Gog mi Magog. Imarea kedana sethe vaghagna na nahigha kori lilihi. A Satan keda hathatanora bali rihura na komi tinoni nigna God.

⁹ Gi inau ku reghira imarea kena taveti vano kori maramagna mena killivia na meleha ke dothovia puala a God. Ma na komi tinoni nigna a God kena mono ngengeni. Kari na joto ke horu mai i popo me vathehera na komi tinoni irangeni kena leghua a Satan.

¹⁰ Ma Satan, na mane ke pilaunira, a God ke sonia vanoa kori vido na joto ke ghatha thovohaliu. Na fata kaukagu ke asi ma na profet piapilau huju, oro mono mua kori joto iangeni. Imarea kedana sakai papara thovohaliu ngengeni na bongi ma na dani.

Na Vagovui Fate Keda Eia A God

¹¹ Gi inau ku reghia na sapei vunaghi ke pura mu reghia mua ahai ke nohe itagna. Na thepa ma na maaloa koro ghogho sania imanea moro teo ghohi.

¹² Gi inau ku reghia na komi tinoni gougovu kena thehe ghohi, na komi naghoi tinoni ma na komi hai tinoni, imarea kena sokara naghogna na sapei vunaghi. Ma God ke vurehea na komi buka ke mono na titionodia na komi tinoni kori vido kena havi mua. Me vurehea mua na buka i

havi. Imanea ke fatera na komi tinoni leghuagna na komi tango kena eia ke mono tagna na komi buka.

¹³ Gi na komi tinoni kena thehe kori tahi dua-dia na komi tinoni kena mono kori melehadia mara kena thehe, imarea iraani kena vano mua tagna a God. Ma God ke fatera leghuagna na komi tango kena eia.

¹⁴⁻¹⁵ Gi a God ke sonira vano arahai kena boi mono na ahadia kori na buka i havi hau kori vido ke ghatha na joto thovohaliu. Na joto iangeni, na varuai thehe keda boi govu. Ma God ke sonira vano mua na thehe ma na melehadia arahai kena thehe kori joto iangeni.*

21

Na Jerusalem Mathangani Ke Mai

¹ Gi inau ku reghia na maramagna mathangani ma na maaloa mathangani. Na maramagna ke kidi mono ma na maaloa ke kidi mono ke teo ghohi. Ma na tahi huju ke teo ghohi.

² Mu reghia na meleha ke tabu, na Jerusalem mathangani ke horu mai i popo tagna ke mono a God. Na meleha iangeni ke ulaghagna vaghagna na vaivine ke pipisia na pohe ke ulaghagna kori dani keda taulaghi tagna a taugna.

³ Inau ku rongovia na ohai haghore ke haghore heta au mai tagna na sapei vunaghi vaghagna iaani, "Ikeagaieni na melehagna a God ke mono tadia na komi tinoni. A God keda mono duadia

---

* **20:14-15** Kekeha mara kena sikolu toetoke kena ghaghana a God ke sonira vano na thehe ma na melehadia arahai kena thehe kori joto bali tateli aua teo ahai keda ghoi thehe mua (Reghia 21:4).

mi imarea keda nigna na komi tinoni. Tutuni, a God ghehegna keda mono duadia mi manea keda nidia a God.

⁴ Imanea keda havula aua na bea ke lulu tagna na matadia. Imarea teo kedana ghoi thehe ba dikahehe ba tangi ba papara eigna na komi fata ke dika ke mono kori maramagna haulaghi ke teo ghohi.”

⁵ Ahai ke nohe tagna na sapei vunaghi ke velea, “Inau ku agutu mathangania na komi fata gougovu!” Gi e veleu, “O riso horua na haghore iangeni. Tanomana koda voututunia eigna ke tutuni.”

⁶ Me veleu mua, “Govu ghohi. Inau na A ma na Z, na turughugna ma na vagovugna na komi fata gougovu. Arahai kena langasa inau kuda hera na bea ke fufutu mai kori bea i havi. Mi imarea kedana boi volia na bea iangeni.

⁷ Arahai kedana sokara ngasi me jufu kori vagovugna, inau kuda hera na komi fata ke toke irangeni. Inau kuda nidia a God mi imarea kedana nigua na komi tinoni.

⁸ Inau kuda velegho na hava keda padara arahai kena mataghu na voututuniugna, ma arahai kena boi leghuu, ma arahai kena eia na komi puhi ke dika, ma arahai kena vathehera na komi tinoni, ma arahai kena nere duadia arahai kena boi ara taudia, ma arahai kena eia na komi thagi tiatidatho ke dika, ma arahai kena maimanihihia na komi ngunguju, ma arahai kena thavu na piapilaudia. A God keda sonira vano kori vido na joto ke ghatha thovohaliu. Iangeni na varuai thehe keda boi govu.”

⁹ Gi sina enjel tadia e vitu na enjel kena tangolia e vitu na disi ke vonu tadia e vitu na vagougovui papara ke mai itagua me veleu, “O mai duagu. Inau kuda tuhua vanigho na vaivine keda taulaghi tagna na Dathei Sip.”

¹⁰ Gi na Tarunga ke Tabu ke batua na ghaghanagu ma na enjel ke hatiu hadi tagna sina suasupa ke hadi puala. Imanea ke tuhua vaniu na meleha tabu i Jerusalem ke horu mai i popo tagna God.

¹¹ Na siladagna a God ke valaema na meleha iangeni. Jerusalem ke siasilada me raraha vaghagna na ghahira ke ulaghagna kena kilogagna na jaspa.

¹² Na peogna na meleha ke hadi puala me aba, me salaghe rua na hagethagna. Salaghe rua na enjel kena mono siesikei tadia na komi hagetha mena reireghira. Imarea kena risoa na ahadia e salaghe rua na vikegna i Israel tagna na komi hagetha, sikei na aha tagna sina hagetha.

¹³ Tolu na hagetha i eta, tolu na hagetha i longa, tolu na hagetha i lau me tolu na hagetha i paka.

¹⁴ Tagna ke turughu hadi mai na peo, salaghe rua na ghahira hutu kena boa bali vangasia na peo. Tadia e salaghe rua na ghahira iangeni, imarea kena risoa na ahadia e salaghe rua na mane vetula nigna na Dathei Sip.

¹⁵ Na enjel ke haohaghore itagua ke tangolia na bali maki kena agutua kori gol eigna keda makia na meleha, ma na peogna, ma na komi hagethagna.

¹⁶ E vati na thevugna na meleha ke nanaba vamua na abadia. Na hadigna na meleha e

nanaba vamua na abagna, ma na dodorogna na meleha ke vaghagna na boksi. Kori vido na enjel ke makia na meleha, na abagna ma na hadigna e rua na togha me vati na hathangatu kilomita.

¹⁷ Na enjel ke makia mua na peogna na meleha iangeni. Na hadigna na peo e tolu tutughu me lima na mita. Na puhi maki ke eia na enjel ke vaghagna vamua na puhi maki kena ado eia na komi tinoni.

¹⁸ Imarea kena agutua na peogna na meleha tagna na ghahira jaspas. Na doudolugna na meleha kena agutua tagna na pukuni gol ke raraha vaghagna na gilasi.

¹⁹ Na komi ghahira hutu tagna ke turughu hadi mai na peo, imarea kena gnilaura tagna na komi ghahira ke ulaghagna. Sikeigna na ghahira na jaspas, varuagna na safai, vatolugna na agit, vavatigna na emarol,

²⁰ valimagna na oniks, vaonogna na kanalian, vavitugna na krisolait, vaalugna na beril, vahiagna na topas, vasalaghegna na krisopres, vasalaghe sikeigna jasint, ma na vasalaghe rugna na ametis.

²¹ Salaghe rua na hagehagna na peo, imarea kena agutura tagna na komi kidorugna na sie. Imarea kena agutua sina hageha tagna sina kidorugna na sie. Na hangana hutu koragna na meleha, imarea kena agutua tagna na pukuni gol ke raraha vaghagna na gilasi.

²² Inau ku boi reghia sa vathe tabu koragna na meleha iangeni, eigna a Lod God ke thaba puala ma na Dathei Sip koro mono hahali ingengeni.

Iromara vamua vaghagna na vathe tabu tagna na meleha iangeni.

²³ Na meleha iangeni, e toke vamua na vula ma na aho keda boi raraha itagna. Eigna na siasiladagna a God ke laema itagna ma na Dathei Sip na luigna.

²⁴ Na komi tinoni gougovu kori maramagna kedana mono kori rarahagna na meleha iangeni. Ma na komi king kori maramagna kedana hatia maia ngengeni nidia na komi fata toke kena tonogna bali hea God.

²⁵ Na komi hagehagna kena hangavi thovohaliu eigna e teo sa bongi tagna na meleha iangeni.

²⁶ Ma na komi tinoni gougovu kori maramagna kedana hatia maia itagna nidia na komi fata ke toke kena tonogna bali hea God.

²⁷ Kari teo sa fata ke dika me teo ahai ke eia na komi puhi ke dika ba piapilau keda haghe mai kori meleha iangeni. Aarahai vamua ke mono na ahadia kori buka i havi nigina na Dathei Sip kedana mono itagna.

22

¹ Gi na enjel ke tuhua vaniu sina bea ke raraha vaghagna na gilasi ke sasalala au mai tagna na sapei vunaghi nigina God ma na Dathei Sip. Na bea i havi hau ke mono koragna na bea iangeni.

² Me sasalala vano hotaghigna na hangana hutu kori meleha mathangani i Jerusalem. Rua thevugna na bea ke mono na komi ghai i havi kena sagharo leuleghu vula. Ma na elelodia bali

vatokera na komi tinoni kori maramagna tagna na komi vahaghi ke padara.

³ Na papara ma na thehe ke padara na komi tinoni gougovu i hau eigna na koakoa, teo keda padara na komi tinoni kori na meleha mathangani iangeni. A God ma na Dathei Sip koroda nohe kori rodia na sapei vunaghi ma na komi tinoni agutu nigna a God kedana maimanihia.

⁴ Imarea kedana reghia na matagna God ma na ahagna keda mono kori langedia.

⁵ Teo na bongi tagna na meleha iangeni me teo sa vunegna keda mono na lui ba na aho. Eigna a Lod God keda laema itadia na komi tinoni ngengeni. Mi marea kedana vunaghi pungusira na komi fata gougovu duagna imanea ke hau me hau.

⁶ Gi na enjel ke veleu, “Na komi haghore irangeni, tanomana ighoe koda vaututunira eigna kena tutuni. A Lod God ke batua na ghaghanadia nigna na komi profet, imanea ke vetula nigna na enjel itamiu ghamu nigna na komi tinoni agutu bali tatelia vanighamu na komi fata ke gharani mai ghohi.”

Na Tabiruagna A Jisas Ke Gharani Mai Ghohi

⁷ A Jisas ke veleu, “Oti vaovarongo toetoke! Boi hauhaugna inau kuda ghohi tabiru mai. A God keda vatokera arahai kena leghua na komi haghore kori buka iaani ke tateli aua na hava keda tate mai ivughei valiha.”

⁸ Inau a Jon ku rongovia mu reghia na komi fata gougovu iraani. Leghugna ku rongovira mu reghira, inau ku torongaghi tuturu horu bali

maimanihihia na enjel ke tatelia vaniu na komi fata iraani.

⁹ Keana na enjel ke veleu, “O saghoi eia iangeni! Eigna inau nigna na tinoni agutu a God vaghagna vamua ighoe ma arahai mua kena profet ma arahai kena leghua na komi haghore ke mono kori buka iaani. O maimanihihia a God vamua!”

¹⁰ Gi na enjel ke veleu, “O saghoi poloa tadia na komi tinoni na komi haghore kori buka iaani ke tateli aua na hava keda tate mai ivughei valiha. Eigna na maghavu na komi fata iraani keda tate mai ke gharani mai ghohi.

¹¹ Na vunegna iangeni, arahai kena ei hahalia na koakoa ma na komi puhi ke dika, imarea kedana talu eia vamua na koakoa ma na komi puhi ke dika. Keana, arahai kena ei hahalia na komi fata ke toke ma na komi fata ke jino, imarea kedana talu eia vamua na komi fata ke toke ma na komi fata ke jino.”

¹² A Jisas ke velea, “O vaovarongo toetoke! Boi hauhugna inau kuda ghoi tabiru mai. Kori vido iangeni, inau kuda hera na taba na komi tinoni leghuagna na komi fata kena eia.

¹³ Inau na A ma na Z, na turughugna ma na vagovugna na komi fata gougovu.”

¹⁴ A God keda vatokera arahai kena vararaha nidia na komi poko eigna kedana haghe kori hageha peogna na meleha iangeni mena ghania na sagharogna na ghai i havi.

¹⁵ Keana arahai kena eia na komi puhi ke dika, ma arahai kena eia na komi thagi tiatidatho ke dika, ma arahai kena nere duadia arahai kena boi ara taudia, ma arahai kena vathehera

na komi tinoni, ma arahai kena maimanihihira na komi ngunguju ma arahai kena thavu na piapilaudia, imarea irangeni teo kedana haghe vano kori meleha iangeni.

¹⁶ “Inau a Jisas ku vetula nigua na enjel bali titionoa na komi fata iraani itamiu ighamu na komi tinoni kiloau. Inau ku havi mai tagna na vikegna a King Deved. Inau na vaitughu ke hadi mai kori pohai thabota.”

¹⁷ Na Tarunga ke Tabu ma na vaivine keda taulaghi tagna na Dathei Sip* koro veleagna a Jisas, “O mai!” Ighamu koti rongovia na komi haghore kori buka iaani kotida velea mua, “O mai!” Mi ghamu koti langasa, oti mai! Gi kotida magnahaghinia na bea i havi, oti mai hatia vamua, eigna na bea iangeni boi bali voli.

¹⁸ Inau a Jon ku vavotughamu ighamu koti rongovia na komi haghore kori buka iaani ke tateli aua na hava keda tate mai ivughei valiha. Gi ahai keda ghoi boa haghea mua kekeha ghaghana kori buka iaani, a God keda vapara tagna e vitu na papara ku titionoa ghohi koragna na buka iaani.

¹⁹ Ma gi ahai keda hati aua sa ghaghana kori buka iaani ke tateli aua na hava keda tate mai ivughei valiha, a God keda hati aua itagna na komi fata ke toke ku titionoa koragna na buka iaani. A God keda boi lubatia na ghaniagna na saghorogna na ghai i havi hau me keda boi lubatia na haghe kori meleha ke tabu, na Jerusalem mathangani.

---

* **22:17** “vaivine keda taulaghi tagna na Dathei Sip” Na ghaghana koragna iaani, na komi tinoni nigua a God.

²⁰ A Jisas ke velea na komi fata iraani ke tutuni. Me velea mua vaghagna iaani, “Hii, boi hauhaugna inau kuda ghoi tabiru mai.”

Amen. O mai Lod Jisas!

²¹ Inau ku tarai gi a Lod Jisas keda va-tokeghamu gougovu. Amen.

Na Rorongō Ke Toke Eigna a Jisas Kraiś
The New Testament in the Bughotu language of the
Solomon Islands
Niu Testament long langguis Bughotu

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bughotu

Translation by: SITAG

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-11-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 13 Dec 2023

ff048ce1-500f-52e4-9ba7-18fcd6abd5f1